Holy Bible

Aionian Edition®

Lačho lafi taro Luka

Gurbet Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

Creative Commons Attribution-No Derivatives 4.0, 2018-2023
Source text: eBible.org
Source version: 2/10/2023
Source copyright: Creative Commons Attribution license 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.13.5 (Pro) on 2/14/2023
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Gurbet at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

A o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lendže, golese kaj ni džanen so ćeren."
Thaj e vojnikura čhudije o kocka thaj ulade maškar peste leso fostano.
Luka 23:34

Luka

1 Sar so džane but džene lije te pisin tar okova so sasa
so o Dol obećisada prekale prorokura, a ćerdilo maškar
amende. **2** Pisisade amenđe kola save korkore dikhlje vadži
tare anglune đivesa thaj ćerdile sluge e Devlese Lafese, **3**
gija i me, mangleja Teofile, tuće pisiv sa redasa, golese so
sa taro anglunipe ispitujisadem. **4** Gija ka ave uverimo da
okova so sikade tut tare Hristoso džuvdipe si čačipe. **5** Ano
vreme e Irodeso o caro e Judejako sasa nesavo svešteniko tare
Avijinaso redo, akhardola Zaharija, thaj lesi romni sasa taro
pleme e Aaroneso, savi akhardola Jelisaveta. **6** A sesa solduj
čačutne anglo Dol, thaj živisade palo vaćaripe thaj palo zakono
e Gospodeso bizo nisavo bilačhipe. **7** Len naj sasa čhave,
golese kaj i Jelisaveta naštine te ačhol khamni, a solduj džene
sesa već purane. **8** Thaj jekh đive, o Zaharija kandija e Devle
ano Hram golese kaj palo dužnost sasa leso redo, **9** kaj palo
adeti e svešteniku rengo birisade le barbutosa te džal e Devlese
te kadil ano Svetište e Gospodeso. **10** Thaj but manuša sesa
avral thaj molisajle e Devlese kana o Zaharija dija te kadil ano
Hram. **11** A e Zaharijase sikadilo o meleko e Gospodeso savo
ačhilo ki desno rig taro oltari e kadimaso. **12** Thaj kana dikhlja le
o Zaharija but darajlo. **13** Al o meleko vaćarda lese: "Ma dara,
Zaharija! Golese kaj ći molitva si šundi, thaj ći romni i Jelisaveta
ka bijanol murše. Tu ka dele alav Jovane. **14** Thaj tu ka ave
radosno thaj bahtalo, thaj but džene ka aven blagoslovime lese
bijandimasa. **15** Golese kaj ka avol baro anglo Gospod, thaj ni
ka pijol mol thaj zuralo pijipe, thaj ka pherdol e Svetone Duxosa
dok si ano vođi pe dako. **16** Thaj vov bute čhaven e Izraelese ka
iril anglo Gospod lengo Dol. **17** Thaj vov ka džal anglo Gospod
sar manuš savo anol o haberi ano duxo thaj ano zuralipe sar
o Ilija o proroko. Ka miril e ile e dadenđe premale e čhave,
thaj okola so ni šunen e Devle te aven gođaver sar e manuša
save ćeren okova so o Dol phenol da si šukar. Sa kava ka
ćerol te pripremil e manušen te šaj aven spremna e Gospodese
avimase." **18** Thaj vaćarda o Zaharija e melekose: "Pal soste
me gova ka džanav? Golese kaj sem purano thaj mi romni si
bute beršenđi." **19** Thaj phenda e Zaharijase o meleko: "Me
sem o Gavrilo savo ačhav anglo Dol. Bičhaldo sem te vaćarav
tuće kava lačho lafi. **20** Thaj akh, golese so ni pačajan an me
lafura ka ave laloro thaj ni ka vaćare dži gova đive dži kaj sa
gova ni čerdol, thaj me lafura ka pherdon." **21** Thaj avral e
manuša ađućarde e Zaharija, thaj čudisajle sose gaći majisajlo
ano sveto than e hrameso. **22** A kana iklilo o Zaharija naštine
te vaćarol. Vov dija len znakura golese kaj sasa laloro, thaj e
manuša haljarde kaj dikhlja dičhipe dži kaj sasa ano sveto than
e hrameso. **23** Thaj kana nakhle e đivesa tar leso kandipe
ano Hramo o Zaharija đelo čhere. **24** A pale kala đivesa ačhili
khamni i Jelisaveta lesi romni, thaj ni iklili avral pandž čhon
thaj vaćarda: **25** "Gija ćerda manđe o Gospod ane kala đive
kaj pelo lese žal manđe! Uljarda mandar kaja lađ maškare
manuša kaj ni sasa ma čhave." **26** A kana i Jelisaveta sasa
šovto čhon khamni o Dol bičhalda e meleko e Gavrilo ano cikno
foro Nazaret ani Galileja. **27** Ki jekh čhej Marija savi sasa mangli
romese e Josifese savo sasa tari kuštik e carosi e Davidesi. **28**
Thaj avilo late o meleko o Gavrilo thaj phenda: "Av radosno, so
arakhljan milost. O Gospod si tusa. Blagoslovimi san maškare
džuvlja!" **29** A voj kaj dikhlja e meleko darajli tare lafura lese
thaj dija gođi savo sasa kava pozdrav? **30** Thaj phenda laće o
meleko: "Ma dara, Marije! Golese kaj arakhljan milost anglo
Dol. **31** Akh, ka ače khamni, thaj ka bijane čhave, thaj ka dele
alav Isus. **32** Vov ka avol baro, ka akhardol Čhavo Embareso,
thaj ka dol le o Gospod o Dol autoritet te vladil sar caro, sar o
David tar lesi kuštik so ćerda. **33** Thaj ka caruil ane kuštika e
Jakovese sa e đivesa, thaj lese carstvose ni ka avol krajo." **(aiōn g165)**
34 A i Marija pučlja e meleko: "Sar ka avol gova kana
sem me vadži čhej?" **35** Thaj vaćarda laće o meleko o Gavrilo:
"O Duxo Sveto ka avol pe tute, thaj o Zuralipe e Embareso
ka učharol tut. Golese kaj gova so ka bijandol ka avol sveto,
thaj ka akhardol Čhavo e Devleso. **36** Thaj akh, ći bibi thaj voj
ačhili khamni ane purane berša i ka bijanol murše. Thaj voj savi
naštine ačhol khamni, akana si šov čhon khamni. **37** Golese kaj
o Dol šaj sa so phenol!" **38** A i Marija phenda: "Ake i me sem
sluškinja e Gospodaresi. Nek avol palo ćo lafi!" Thaj o meleko
đelo latar. **39** A i Marija pale gola đivesa spremisajli thaj siđarda
ani bregali phuv ano foro e Judejako. **40** Kana resli odori, đeli
ano čher e Zaharijaso, thaj pozdravisajli e Jelisavetasa. **41** Thaj
kana i Jelisaveta šunda o pozdrav e Marijako, čhelda o čhavo
ane lako vođi, thaj i Jelisaveta pherdili Sveto Duxo. **42** Thaj ane
sa o glaso vaćarda e Marijaće: "Em blagoslovimi san maškare
sa e džuvlja, thaj blagoslovimo o čhavo an ćiro vođi. **43** Kotar
manđe kava čast kaj tu i dej me Gospodaresi aviljan ke mande?
44 Golese dikh, kana šundem ćo pozdrav ane mingre kana,
čhelda o čhavoro ane mo vođi. **45** Thaj blago tuće so pačajan
kaj ka čerdol kova so vaćarda tuće o Gospod!" **46** Thaj i Marija
vaćarda: "Slavil mi duša mingre Gospod! **47** Thaj mo duxo
veselil pe ano Dol mingro o Spasitelji, **48** so sasa milostivno e
poniznonaće sluškinjaće, golese dikh, od akana ka akharen
ma blagoslovimi sa e manuša. **49** Golese so ćerda manđe but
šukaripe o Zuralo Dol, sveto si leso alav! **50** Vov si milostivno sa
e manušenđe tare sa e kuštika save daran lestar. **51** Sikada po
zuralipe pe vastesa, čhudija e barikanen ane mislura lendže
ilenđe. **52** Čhudija e vladaren taro lengo tron, thaj vazdija e
teljarden. **53** E bokhalen čaljarda šukarimasa, thaj e barvalen
mukhlja čuče vastencar. **54** Pomožisada e Izraele ćire sluga te
dol pe gođi taro milost, **55** sar so vaćarda amare kuštikenđe, e
Avraamese, thaj lese semese dži ko poslednjo đive." **(aiōn g165)**
56 Thaj i Marija bešli e Jelisavetasa paše trin čhon, thaj pale
gova irisajli čhere. **57** A i Jelisavetaće avilo o sato te bijanol
thaj bijanda čhave. **58** Thaj kana šunde laće pašutne thaj lačhi
familija kaj o Gospod sikada laće baro milost, radujisajle lasa.
59 Thaj kana o čhavoro sasa ohtoto đive, avile te ćeren le suneti
thaj manglje te den le alav Zaharija. **60** I Jelisaveta vaćarda:
"Na, leso alav ka avol Jovane!" **61** Thaj phende lače: "Naj tut
khoni ani ćiri familija gole alavesa!" **62** Thaj pučlje e dade e
Zaharija vastencar sar bi vov manđola te dol leso alav. **63** Thaj
o Zaharija manglja khanči pe soste šajine te pisil, thaj pisisada:
"Jovane ka avol leso alav." Thaj savore čudisajle. **64** Thaj o
Zaharija lija te vaćarol, thaj lija te slavil e Devle. **65** Thaj i dar e

Devlesi avili ane sa e pašutne lendže, thaj ki sa i bregali Judeja
šundilo kava so sasa. **66** Thaj savore dije gođi tar gova: "So
ka avol tar kava čhavo? Golese so o va e Gospodeso sasa
pe leste." **67** Thaj o Zaharija, o dad e Jovaneso, pherdilo e
Svetone Duxosa thaj prorokuisada: **68** "Blagoslovimo o Gospod
o Dol e Izraeleso so avilo thaj ikalda pe manušen! **69** Thaj
vazdija amenđe e zurale Spasitelje. tari kuštik e Davidesi pire
slugasi, **70** sar so vaćarda andare muja tare sveta prorokura
pire ano purano vreme **(aiōn g165)** **71** kaj ka ikalol amen tare
amare dušmanura thaj tare vasta save mrzin amen. **72** Savo
sasa milosno amare kuštikenđe, thaj ispunisada po sveto savez,
73 savez savo dija e Avraamese amare paradadese. Kaj ka dol
amen **74** te ikala amen tare vasta amare dušmajenđe, thaj te
kanda e Devle bizi dar, **75** ano svetost thaj ano pravednost
angle leste sa dok sam džuvde. **76** A tu, Jovane mo čhavo, ka
akhardo proroko Embareso golese kaj ka đa anglo Gospod te
ćere leso drumo. **77** Ka sikave lese manušen sar te pindžaren o
spasenje prekalo oproštenje tare lendže grehura. **78** Golese so
si e Devleso ilo šukar, ka avol o svetlost pe amende sar nevi
sabalin, **79** te svetlil kolenđe so si ano kalipe thaj ani sena e
merimasi, a amare pingre ka phiren ko drom taro mir." **80** A
o čhavoro o Jovane barilo thaj zurajlo duxosa. Thaj đelo ani
pustinja sa dži kaj ni iklilo angle Izraelcura te vaćarol o Lafi e
Devleso.

2 Ane gola đivesa kana bijandilo o Jovane o Krstitelji iklilo o
vaćaripe e caroso e Avgustineso te popisin pe sa e manuša
ano Rimsko carstvo. **2** Kava sasa angluno popis kana o Kvirinije
vladisada e Sirijasa. **3** Thaj savore pojdisade te pisin pe alava
ko spisko, ko foro kaj bešle lendže kuštika. **4** Gija o Josif sasa
tari familija tari kuštik e Davidesi, pojdisada taro Nazaret ani
Galileja ane Davideso foro savo akhardol Vitlejem savo si ani
phuv i Judeja, **5** te pisil po alav ko spisko e Marijasa, savi
sasa mangli lese, thaj voj sasa khamni. **6** Thaj kana sesa ano
Vitlejem, avilo o vreme i Marija te bijanol. **7** Thaj bijanda čhave
pe anglune, thaj pačarda le, čhuta le ani balija, golese kaj naj
sasa than ani gostionica. **8** Thaj sesa e čobanura ane goja phuv
pašo Vitlejem save arakhlje ke poljura raćasa pe bakren. **9**
Thaj dikh, o meleko e Gospodeso ačhilo maškare lende, thaj e
Gospodaresi slava svetlisada len, thaj von but darajle. **10** Thaj o
meleko vaćarda lendže: "Ma daran! Dikh, anav tumenđe lačho
lafi e radujimaso so ka avol sa e manušenđe! **11** Golese kaj
avđive bijandilo o Spasitelj, savo si Hristos, o Gospod, ano foro
kaj sasa bijando o caro o David. **12** Thaj ake, tumenđe znako
pal savo ka pindžaren le: ka aračhen čhave savo si pačardo
thaj pašljol ani balija." **13** Thaj tari jekh drom pašo meleko
sikadili bari vojska melekura, save hvalina e Devle vaćarindoj:
14 "Slava e Devlese ko učipe, thaj ki phuv mir maškare manuša
save si pale Devleso manđipe." **15** Thaj kana e melekura đele
lendar ano nebo, e čobanura phende jekh averese: "Ka đa dži o
Vitlejem, te dikha gova so odori sasa sar so vaćarda amenđe
o Gospod." **16** E čobanura đele sigate, thaj arakhlje e Marija
thaj e Josife, thaj e čhave sar pašljol ani balija. **17** Thaj kana
dikhlje le, savorenđe vaćarde so o meleko lendže vaćarda taro
čhavoro. **18** Thaj savore save šunde e čobanuren divisajle. **19** A
i Marija dija gođi tar kala lafura, thaj čhuta len ane po ilo. **20**
Thaj irisajle e čobanura thaj slavisade thaj hvalisade e Devle
za sa so šunde thaj dikhlje, golese so pherdile sa e lafura sar
so sasa lendže phendo. **21** Thaj ohtoto đive sar bijandilo o
čhavoro avilo o vreme te ćeren le suneti, thaj dije le alav Isus,
sar so vaćarda o meleko angleder so i Marija ačhili khamni. **22**
Thaj kana avilo o đive o Josif thaj i Marija te džan palo adeti e
thodimaso e Marijako, palo zakono e Mojsijaso, ande e čhavore
ano Jerusalim ano Hram te preden le e Gospodese **23** (sar
so si pisimo ano zakon e Gospodeso kaj: "Svako čhavo murš
savo putrol e dejako por te posvetil pe e Gospodese") **24** thaj te
anen kurbano (sar e Gospodeso zakono phenol, "duj grlice il
duj terne golubura"). **25** Thaj dikh, sasa ano Jerusalim manuš
kaso alav sasa Simeon, thaj gova manuš sasa pravedno, thaj
pobožno, savo ađućarda o Mesija te ikalol o Izrael taro ropstvo
thaj o Duxo Sveto sasa pe leste. **26** Thaj o Duxo Sveto sikada
lese but angleder kaj ni ka merol sa dži kaj ni dičhol e Hristo e
Gospodeso. **27** Thaj o Duxo vaćarda lese te džal ano Hram. O
Josif thaj i Marija ande e čhave e Isuse ano Hram te ćeren
okova so si palo adeti ane Mojsijaso zakono, **28** a o Simeon
dikhlja e Isuse thaj lija le ke pire vasta, thaj hvalisada e Devle
thaj phenda: **29** "Gospode, akana muk ano mir te merol ćo
sluga, palo okova sar so phendan. **30** Golese so me jakha
dikhlje o spasipe ćiro **31** savo ćerdan angle sa e manuša. **32**
Vov si svetlo savo ka avol pe manuša save ni džanen e Devle,
thaj vov ka avol ki slava pire manušenđe e Izraelese." **33** Thaj e
Isusesi dej thaj leso dad sesa čudime so vaćarda o Simeon
taro Isus. **34** Thaj blagoslovisada len o Simeon, thaj vaćarda e
Marijaće lese daće: "Dikh, o Dol odredisada kale čhavore te
peravol buten Izraelcuren thaj te vazdol. Vov si odredimo te
avol e Devleso znako, al but džene ka odbacin le. **35** Thaj gija
ka sikadol so garandoj den an pe gođa. A tut i bari čhurik ka
pusavol ani duša." **36** Thaj sasa i Ana e Devlesi proročica, čhej e
Fanuilosi, tari kuštik e Asireso. Voj sasa but phuri, efta berš sasa
pe romesa thaj lako rom mulo, **37** thaj pale gova sasa udovica
ohtovardeš thaj štar berš, savi ni đala taro Hram, kandija e
Devlese i rat thaj o đive, thaj postisada thaj molisada. **38** Thaj
ane gova sato avili, hvalisada e Devle thaj vaćarda taro čhavoro
savorenđe save ađućarde o Dol te ikalol o Jerusalim. **39** Thaj o
Josif em i Marija kana ćerde sa palo zakono e Gospodeso,
irisajle ani Galileja ane po foro o Nazaret. **40** A o čhavo barilo
thaj zurajlo, thaj pherdilo mudrost, thaj o šukaripe e Devleso
sasa ane leste. **41** E Isuseso dad thaj lesi dej đele svako berš
ano Jerusalim ko baro đive ki Pasha. **42** Thaj kana sasa e Isuse
dešuduj berš, i vov đelo palo adeti te svetkujil lencar o baro đive
i Pasha ano Jerusalim. **43** Thaj kana nakhle gola đivesa von
irisajle čhere. O čhavoro o Isus ačhilo ano Jerusalim, a gova ni
džanglje lesi dej thaj leso dad. **44** Dije gođi kaj si i vov lencar
maškare avera manuša save putujisade lencar. Đele jekh đive
phirindoj thaj lije te roden le ki familija thaj ke pire pindžarutne
manuša. **45** Thaj kana ni arakhlje le irisajle ano Jerusalim te
roden le. **46** O trito đive arakhlje le ano Hram sar bešol maškare
učitelja, thaj šunol len, thaj pučol len. **47** Thaj savore save
šunena e Isuse divisajle lese džanglimasa thaj lese irimasa o
pučipe. **48** Thaj kana dikhlje le čudisajle, thaj lesi dej pučlja le:
"Čhaveja! So ćere amencar kava? Akh me thaj ćo dad daraljam

thaj rodijam tut!” **49** Thaj o Isus vaćarda lendže: “Sose rodijen
man? Ni li džanen kaj trubul te avav ano čher me Dadeso?”
50 Thaj von ni haljarde so vov manglja te phenol lendže. **51**
Thaj lencar avilo ano Nazaret, thaj sa šunola len. Thaj lesi dej
sa kala lafura garada ane piro ilo. **52** Thaj o Isus barola ano
mudrost thaj ano baripe thaj ano milost ko Dol em ke manuša.

3 Kana o cezar o Tiberija vladisada po rimsko carstvo
dešupanđšto berš, thaj o Pontije o Pilat o upravniko vladisada
ani Judeja, thaj o Irod vladisada ani Galileja, thaj o Filip leso
phral vladisada ani Itureja thaj ani Trahonitada, thaj o Lisanije
vladisada ani Avilina, **2** a e šorutne sveštenikura sesa o Ana
thaj o Kajafa, thaj o Dol bičhalda po lafi e Jovanese e Zaharijase
čhavese ani pustinja. **3** O Jovane đelo taro than dži ko than
tare solduj riga tari len e Jordanesi, vaćarindoj kaj e manuša
trubul te irin pe tar pe grehura thaj te aven ko Dol te oprostil
lendže, thaj te krstin pe. **4** Sar so pisisada o proroko o Isaija, o
Jovane sasa: “O glaso so dol vika ani pustinja: ‘Ćeren o drom e
Gospodese! Ravnin lese o drom! **5** Sa e doline te pherdon, thaj
sa e gore thaj e bregura nek ravnin pe, thaj sa e banđe droma
te aven prava, a e bilače droma te aven ravnome. **6** Thaj sa e
manuša ka dičhen e Devleso spasenje!’” **7** O Jovane vaćarda e
manušenđe save avena te krstil len: “Tumen e sapese čhave!
Ko vaćarda tumenđe kaj šaj te našen tare Devlesi holi so avol?
8 Sikaven tumare džuvdimasa thaj tumare bućencar kaj irisajljen
taro greh thaj aviljen anglo Dol! Ma xoxaven tumen golesa so
vaćaren: ‘Amaro Dad si o Avraam!’ Golese vaćarav tumenđe kaj
o Dol šaj tar kala bara vazdol čhaven e Avraamese. **9** Golese
kaj o tover tare Devleso sudo ačhol ano kaš karo koreno, thaj
svako kaš savo ni bijanol šukar bijandipe ka čhinol pe, thaj ani
jag ka čhudol pe.” **10** Thaj e manuša pučlje e Jovane: “So te
ćera?” **11** A o Jovane vaćarda lendže: “Kas isi duj fostanura nek
dol jekh kolese so najle nijekh, thaj kas isi xamase nek dol okole
kas naj.” **12** Avile te krstin pe thaj i e carincura thaj pučlje le:
“Učitelju, so te ćera amen?” **13** A o Jovane phenda lendže: “Ma
manđen po but nego so vaćardo si tumenđe taro vlast.” **14** A e
vojnikura pučlje le: “Amen so te ćera?” Thaj vaćarda lendže
o Jovane: “Khanikastar ma len silasa e pare thaj ma ćeren
hohajpe pe nikaste thaj aven bahtale okolesa kobor poćinen
tumen.” **15** E manuša ađućarde e Mesija i savore pučlje pe
ane pe ile naj li o Jovane o Mesija. **16** Thaj o Jovane vaćarda
savorenđe: “Me krstiv tumen pajesa, al avol khoni savo si po
baro mandar, kase naj sem dostojno lese sandale te putrav.
Vov ka krstil tumen e Svetone Duxosa thaj jagasa. **17** Le isi
vila ane vasta, thaj ka čistil o gumno i ka ćidol o điv an po
ambari, a i pleva ka phabarol jagasa savi ka phabol thaj ni ka
ačhol.” **18** Thaj gija but aver lafura vaćarda o Jovane e narodose
sar te teril len te pokajin pe thaj phenda lendže o Lačho lafi.
19 Thaj o Jovane prekorisada e Irode e vladare tari Galileja
golese so lija romnjaće pe phralese romnja e Irodijada, thaj
zbog but bi lače buća so ćerda **20** pale sa gova o Irod i kava
phenda: “Čhuven e Jovane ano phanglipe.” **21** Thaj kana o
Jovane krstisada sa e manušen, thaj i o Isus krstisajlo, i dok o
Isus molisajlo, putajlo o nebo, **22** thaj o Sveto Duxo ulilo pe
leste ano oblik sar golubo, thaj šundilo glaso taro nebo: “Tu
san mo čhavo o manglo. Tu san pale mingro manglipe!” **23**
Thaj e Isuse sasa le paše tranda berš kana počnisada pi bući
thaj e manuša smatrisade kaj si o Isus, čhavo e Josifeso. O
Josif sasa čhavo e Ilijaso. **24** O Ilija sasa čhavo e Matataso, O
Matat sasa čhavo e Levijaso. O Levi sasa čhavo e Melhijaso. O
Melhi sasa čhavo e Janejaso. O Janej sasa čhavo e Josifeso.
25 O Josif sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e
Amoseso. O Amos sasa čhavo e Naumeso. O Naum sasa
čhavo e Eslijaso. O Eslija sasa čhavo e Nangejeso. **26** O Nangej
sasa čhavo e Maateso. O Maat sasa čhavo e Matatijaso. O
Matatij sasa čhavo e Semeinaso. O Semein sasa čhavo e
Josiheso. O Josih sasa čhavo e Jodaso. **27** O Jod sasa čhavo
e Joananaso. O Joanan sasa čhavo e Risaso. O Risa sasa
čhavo e Zorovaveleso. O Zorovavel sasa čhavo e Salatiilaso. O
Salatiil čhavo e Nirijaso. **28** O Niri sasa čhavo e Melhijaso. O
Melhije sasa čhavo e Adijeso. O Adija sasa čhavo e Kosamaso.
O Kosam sasa čhavo e Elmadameso. O Elmadam sasa čhavo
e Iroso. **29** O Ir sasa čhavo e Isuseso. O Isus sasa čhavo e
Eliezereso. O Eliezer sasa čhavo e Jorimaso. O Jorim sasa
čhavo e Matatoso. O Matat sasa čhavo e Leviso, **30** O Levi
sasa čhavo e Simeoneso, O Simeon sasa čhavo e Judaso. O
Juda sasa čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Jonameso. O
Jonam sasa čhavo e Eliakimeso. **31** O Eliakim sasa čhavo e
Melejeso. O Meleja sasa čhavo e Menaso. O Mena sasa čhavo
e Matateso. O Matata čhavo e Nataneso. O Natan sasa čhavo e
Davideso. **32** O David sasa čhavo e Jesejaso. O Jesej sasa
čhavo e Jovideso, O Jovid sasa čhavo e Voozeso. O Vooz
sasa čhavo e Salmoneso. O Salmon čhavo e Naasoneso. **33** O
Naason sasa čhavo e Aminadaveso. O Aminadav sasa čhavo e
Admineso. O Admin sasa čhavo e Arinijeso. O Arni sasa čhavo
e Esromeso. O Esrom sasa čhavo e Fareseso. O Fares sasa
čhavo e Judaso. **34** O Juda sasa čhavo e Jakoveso. O Jakov
sasa čhavo e Isakoso. O Isak sasa čhavo e Avraameso. O
Avraam sasa čhavo e Tarajeso. O Tara sasa čhavo e Nahoreso
35 O Nahor sasa čhavo e Seruheso, O Seruh sasa čhavo e
Ragaveso. O Ragav sasa čhavo e Falekoso. O Falek sasa
čhavo e Evereso. O Ever sasa čhavo e Salaso. **36** O Sala sasa
čhavo e Kainameso. O Kainam sasa čhavo e Arfaksadeso. O
Arfaksad sasa čhavo e Simeso. O Sim sasa čhavo e Nojeso.
O Noje sasa čhavo e Lamehoso. **37** O Lameh sasa čhavo e
Matusalaso. O Matusala sasa čhavo e Enoheso. O Enoh sasa
čhavo e Jareteso. O Jaret sasa čhavo e Maleleileso. O Malaleil
sasa čhavo e Kainameso. **38** O Kainam sasa čhavo e Enoseso.
O Enos sasa čhavo e Siteso. O Sit sasa čhavo e Adameso. O
Adam sasa čhavo e Devleso.

4 O Isus pherdo Duxo Sveto irisajlo tari len i Jordan, thaj
inđarda le o Duxo ani pustinja **2** thaj saranda đive o beng
iskušisada le. Thaj gola đive khanči ni xalja, thaj kana nakhle e
saranda đive, vov bokhajlo. **3** Thaj vaćarda lese o beng: “Te san
e Devleso Čhavo phen kale barese te avol mangro.” **4** Thaj o
Isus phenda lese: “Ano Sveto Lil ačhol: ‘O manuš ni ka avol
džuvdo samo taro mangro.’” **5** Thaj ikalda le o beng ko učo than
thaj sikada lese sa e carstvura ki phuv tari jekh drom. **6** Thaj o
beng vaćarda lese: “Tuće ka dav sa kava lengo zuralipe thaj i
slava, golese kaj manđe dija pe, thaj me ka davla kase mangav.

7 Tu ako pere angle mingre koča sa ćiro ka avol." 8 Thaj o Isus
vaćarda lese: "Ano Sveto Lil ačhol: 'Per ke koča e Gospodese e
Devlese ćirese, thaj lese jekhese kande.'" 9 Thaj inđarda le ano
Jerusalim, čhuta le najučeste po Hramo, thaj vaćarda lese: "Te
san e Devleso Čhavo, čhude tu katar tele, 10 golese kaj ano
Sveto Lil ačhol: 'Vov ka phenol pe melekurenđe te aračhen tut'
11 thaj: 'ka lol tut ke vasta te ma čalave tut ko bar će pingresa.'"
12 Thaj o Isus vaćarda lese: "Ano Sveto Lil ačhol: 'Ma iskuši e
Gospod, e Devle ćire.'" 13 Thaj kana ačhile sa e iskušenjura, o
beng đelo lestar dži aver nesavo vreme. 14 Thaj irisajlo o Isus
ano zuralipe e Duxoso ani Galileja, thaj o lafi lestar đelo pe
sa e thana. 15 Thaj sikada ane lendže sinagoge, thaj savore
šukar lestar vaćarde. 16 Thaj avilo ano foro Nazaret kaj barilo,
ko savato palo adeti piro đala sa ani sinagoga, thaj uštilo te
čitil. 17 Thaj dije le o Lil e prorokoso e Isaijaso, putarda o Lil
thaj arakhlja than kaj sasa pisimo: 18 "O Duxo e Gospodeso si
pe mande, golese kaj pomazisada man thaj bičhalda man te
anav o Lačho lafi e čororenđe, te vaćarav e phanglenđe kaj ka
aven oslobodime, thaj e korenđe kaj ka dičhen, thaj e mučime
ka aven mekhle, 19 te vaćarav taro lačho berš taro milost e
Gospodeso." 20 Thaj phanglja o Lil thaj dija e slugase, pale
gova bešlo. Thaj savore ani sinagoga dikhlje ane leste: 21 Thaj
o Isus lija te vaćarol lendže: "Avđive, kava so šunden taro Lil
pherdilo". 22 Savorenđe sasa šukar, thaj sesa bahtale kale
šukar lafesa so iklilo andaro leso muj, thaj pučlje pe: "Naj li
kava e Josifeso čhavo?" 23 Thaj o Isus vaćarda lendže: "Čače,
tumen manđe ka vaćaren kaja poslovica: 'Lekarona, sastar
korkore tut!' So šundam kaj ćerdan ano Kafarnaum čher i kate
ane ćo than kaj bariljan." 24 Tegani vaćarda: "Čače vaćarav
tumenđe, nijekh proroko naj manglo ano po than kaj barilo." 25
A čače vaćarav tumenđe: "But džuvlja kase roma mule sesa
ano Izrael ano vreme e Ilijaso kana o bršind ni pelo trin berš thaj
šov čhon thaj sasa baro bokhalipe pe sa i phuv. 26 A o Ilija ni
sasa bičhaldo ni jekhaće lendar, sasa bičhaldo ke abandžijengo
foro Sarepta pašo Sidon ki jekh džuvli kaso rom mulo. 27 Thaj
but sesa gubava ano Izrael ko vreme e prorokoso e Jelisijeso,
thaj khoni ni thodilo lendar, nego thodilo o Neman Sirijanco." 28
Thaj savore ani sinagoga pherdile holi kana kava šunde. 29
Thaj uštile thaj tradije le avral taro foro, thaj inđarde le ko brego
najuče kaj sasa ćerdo lengo foro te čhuden le odupral natele. 30
A o Isus nakhlo maškar lende, thaj đelo pire dromesa. 31 Pale
gova, o Isus ulilo ano Kafarnaum ano foro Galilejsko, thaj sikada
ko đive e savatoso. 32 Thaj čudisajle lese sikaimasa, golese kaj
leso vaćaripe sasa zuralo. 33 Gothe ani sinagoga sasa manuš
ane kaste sasa e benga, thaj dija vika: 34 "So manđe amendar,
Isuse taro Nazaret? Aviljan li te mudare amen? Džanav ko san
tu: Sveco e Devleso!" 35 Thaj o Isus dija vika pe leste: "Phande
ćo muj, thaj iklji lestar!" Thaj perada o beng e manuše angle sa
e manuša, thaj o beng iklilo lestar, thaj khanči ni ćerda lese
bilače. 36 Thaj ane savorende avili i dar thaj čudisajle, thaj jekh
averese vaćarde: "Save si kala lafura! Ano autoritet thaj ano
zuralipe vaćarol e bengenđe te ikljon, thaj von ikljen!" 37 Thaj
đelo o lafi lestar ane sa e pašutne thana. 38 O Isus uštilo gothar
andari sinagoga thaj avilo ano čher e Simonese, a e Simonese
sasuja sasa la bari jag, thaj rodije lestar te vazdol la. 39 Thaj o
Isus ačhilo paše late, pretisada e jagaće, thaj i jag mukhlja la.
Sigate uštili thaj kandija len. 40 Thaj kana pelo o kham, savoren
save sesa len nasvale tare sa dži jekh nasvalipe ande len angle
leste, a vov pe savorende čhuta pe vasta, thaj sastarda len.
41 Thaj e benga iklile tare pherdo thaj dije vika thaj vaćarena:
"Tu san o Čhavo e Devleso!" Thaj darada len te ma vaćaren
khanikase golese kaj džanglje kaj si vov o Hrist. 42 Thaj kana
iklilo o đive, iklilo thaj đelo ani pustinja, thaj e manuša rodije le,
thaj avile leste, thaj manglje te ačhaven le te ma džal lendar. 43
A o Isus vaćarda lendže: "Trubul ane avera forura te vaćarav o
Lačho lafi taro carstvo e Devleso, golese sem bičhaldo." 44 Thaj
ni ačhada te vaćarol ane sinagoge ani Judeja.

5 O Isus jekh drom kana ačhilo pašo Galilejsko jezero, paše
leste ćidije pe but manuša, te šunen o lafi e Devleso, 2 thaj
dikhlja duj čamcura kaj ačhen ko than, a e manuša save dolen
mače iklile lendar thaj thode e mreže. 3 Thaj o Isus dija ano
čamco savo sasa e Simoneso, thaj pučlja le te crden le zala
ano paj. Thaj bešlo thaj sikada e manušen taro čamco. 4 Kana
ačhilo te vaćarol e manušenđe, vaćarda e Simonese: "Đa ko
hor paj, thaj čhude e mreže ćire, thaj dol mačhen". 5 Thaj o
Simon vaćarda lese: "Gospod! Sa i rat ćerdam bući, thaj khanči
ni doldam, al palo ćiro lafi ka čhudav e mreže." 6 Thaj ćerde
gova thaj dolde bute mačhen, thaj e mreže lije te pharadon. 7
Thaj vastesa dije vika pe amalen save sesa ane aver čamco te
ikalen e mreže, thaj avile, thaj pherde solduj čamcura gija so
lije te pherdon paj taro pharipe e mačhengo. 8 Kana dikhlja o
Simon Petar, pelo ke pe koča angle Isusese pingre thaj vaćarda:
"Đa mandar, Gospod! Me sem grešno manuš." 9 Golese kaj
dolda le dar thaj savoren save sesa lesa tare but mače so
doldepe. 10 A gija dolda i dar e Jakove thaj e Jovane e čhaven e
Zevedejevese, so sesa amala e Simonesa. Thaj o Isus vaćarda
e Simonese: "Ma dara, od akana ka dole e manušen." 11 Thaj
ikalde e čamcura ki phuv, ačhade sa thaj đele pale leste. 12
Thaj kana sasa o Isus ane jekh foro, thaj dikh, manuš sa ani
guba (nasvalipe pi koža), kana dikhlja e Isuse pelo angle leste
mujesa dži ki phuv, molisada le thaj vaćarda: "Gospod! Ako
manđe šaj te sastarema!" 13 O Isus vazdija po va dolda le,
thaj phenda: "Mangav. Av thodo!" Thaj o nasvalipe tar lesi koža
sigate crdija pe. 14 Thaj o Isus vaćarda lese ma te vaćarol
khanikase: "Đa thaj sikado e sveštenikose, thaj inđar kurbano
sar so vaćarda o Mojsije an po zakono, golese kaj sastiljan te bi
avola tu dokaz angle manuša." 15 A taro Isus o lafi sa pobut
šundilo thaj e manuša sa pobut ćidije pe te šunen le thaj te
sastarol len tar lengo nasvalipe. 16 A vov đelo ke thana kaj
naj khoni thaj molisajlo. 17 O Isus jekh đive sikada ano jekh
čher, thaj gothe bešle e fariseja thaj e učitelja taro Mojsijaso
zakono save avile tare sa e gava andari Galileja thaj i Judeja
thaj andaro Jerusalim. A i zor e Gospodaresi sasa pe leste
te bi vov sastarola. 18 Thaj dikh, e manuša ande ano than e
pašljimaso e manuše savo našti phirol, thaj rodije sar te anen le
thaj te mučhen le anglo Isus. 19 Thaj kana ni arakhlje kotar te
anen le tare but manuša, uštile po čher thaj taro tavano mukhlje
le sa e thanesa kaj pašlilo ko maškar anglo Isus. 20 Thaj kana
dikhlja o pačaipe lengo vaćarda lese: "Manušeja, oprostin pe

će grehura!" **21** Thaj lije ane peste te den gođi e fariseja thaj
e učitelja taro Mojsijaso zakono: "Savo si kava savo hulil po
Dol? Ko šaj oprostil e grehura sem jekh Dol?" **22** Thaj kana
o Isus haljarda so von den gođi ane peste, vaćarda lendže:
"So den gođi ane tumare ile? **23** So si po lokho te phenol pe:
'Oprostin pe e grehura ćire', il te phenol pe e manušese savo
našti phirol: 'Ušti thaj phir?' **24** A te džanen kaj isi man vlast, me
o Čhavo e Manušeso, ki phuv te oprostiv e grehura, me ka
sikavav tumenđe mi zor." Irisajlo premalo manuš savo naštine
te phirol thaj phenda: "Tuće phenav: 'Ušti thaj le ćo than kaj
pašliljan thaj đa ane ćo čher.'" **25** Thaj sigate uštilo angle lende,
thaj lija po than kaj pašlilo, thaj đelo pese čhere hvalindoj e
Devle. **26** Thaj savore sesa radosna, thaj hvalisade e Devle,
pherdile dar thaj vaćarde: "Čudo dikhljam avđive!" **27** Thaj pale
gova iklilo, thaj dikhlja e carinco savo akhardola Levi sar bešol
ki carina, thaj vaćarda lese: "Av pale mande." **28** Thaj o Levi
uštilo, ačhada sa thaj đelo pale leste. **29** E Isusese ćerda o Levi
ano po čher baro xape, gothe sesa but carincura thaj avera
manuša bešle lesa ko astali. **30** E fariseja thaj maškar lende
nesave učitelja tare Mojsijaso zakono lije te den vika thaj te
vaćaren lese sikadenđe: "Sose xan thaj pijen e carincurencar
thaj e grešnikurencar?" **31** Thaj o Isus vaćarda lendže: "Ni trubul
e sastenđe doktora, e nasvalenđe trubul. **32** Me ni aviljem te
akharav e pravednikuren aviljem te akharav e grešnikuren ko
pokajipe." **33** A von vaćarde lese: "Sose e Jovanese sikade
postin thaj molin pe e Devlese, gija thaj e farisejska sikade, a
ćire xan thaj pijen?" **34** A o Isus vaćarda lendže: "Šaj li čhuve e
manušen so avile ko abav te postin a lencar si o terno kaso si o
abav? **35** Ka avol o đive kana ka len lendar e terne, tegani i von
ka postin ane gola đivesa." **36** Thaj vaćarda lendže i paramič:
"Khoni ni čhuvol kotor taro nevo fostano po purano fostano,
golese kaj i o nevo ka pharadol, thaj o kotor taro nevo fostano ni
ačhol šukar ko purano. **37** Thaj khoni ni čhorol nevi mol ane
purane morča, golese kaj i nevi mol ka pharavol e morča thaj
ka čhordol i mol, a e morča ka pharadon. **38** Golese i nevi mol
čhuvol pe ane neve morča. **39** Thaj khoni ko pilja i purani mol
ni manđol nevi golese kaj phenol: 'I purani si po šukar.'"

6 Ke jekh savato o Isus nakhlo maškaro điv, lese sikade
lije o điv, morde vastencar thaj xalje. **2** Nesave fariseja
vaćarde: "Sose ćeren okova so ni trubul ko savato pale Mojsijaso
zakono?" **3** Thaj o Isus vaćarda lendže: "Ni li čitisaden ano
Lil so ćerda o David thaj okola so sesa lesa kana bokhajlo?
4 Dija ano čher e Devleso, lija e mangre save čhute pe sar
kurbano, save šajine te xan samo e sveštenikura o David xalja,
thaj dija kolenđe so sesa lesa." **5** Thaj o Isus vaćarda lendže:
"Me o Čhavo e Manušeso sem po baro i taro savato." **6** A
ko aver savato, o Isus dija ani sinagoga thaj lija te sikavol.
Gothe sasa jekh manuš kaso desno va sasa šuko. **7** E učitelja
tare Mojsijaso zakono thaj e fariseja dikhlje palo Isus na li ko
savato ka sastarol, te bi ćerena le banđe. **8** Al o Isus džanglja
so von den gođi, thaj vaćarda e manušese so sasa leso va
šuko: "Ušti thaj ava akari ko maškar!" O manuš uštilo thaj ačhilo
angle savorende. **9** Thaj o Isus vaćarda lendže: "Te pučav
tumen: Ko savato li šaj ćerol pe šukar il bilače? Te aračhol pe
o džuvdipe il te mudarol pe?" Thaj von khanči ni vaćarde. **10**
Dikhlja savoren so sesa gothe thaj vaćarda e manušese: "Sikav
ćo va." Vov gija i ćerda, thaj leso va sastilo. **11** A e fariseja thaj
e učitelja tare Mojsijaso zakono pherdile bari holi, thaj vaćarde
jekh averese so te ćeren e Isusesa. **12** Gola đivesa, o Isus iklilo
ko brego te molil pe e Devlese, thaj sasa sai rat ano molipe
e Devlesa. **13** Thaj kana sasa đive, akharda pe sikaden, thaj
lendar birisada Dešudujen thaj akharda len apostolura: **14** e
Simone kas akharda Petar, e Andrija lese phrale, e Jakove
thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolomeje, **15** e Mateja thaj e
Toma, e Jakove e Alfejeveso čhavo, thaj e Simone savo sasa
Zilot, **16** e Juda e Jakoveso, thaj e Juda e Iskariotskone, savo
izdajisada le. **17** O Isus ulilo taro brego pe Dešudujencar thaj
ačhilo ko ravno than, thaj but sikade lese, thaj but manuša
andari sa i Judeja thaj taro Jerusalim, thaj taro foro Tir em taro
foro Sidon thaj pašutne thana save si pašo more. **18** Von avile
te šunen le thaj te sastardon taro piro nasvalipe, a sastardile
i kola save sesa mučime tare benga. **19** Thaj sa e manuša
rodije te dolen pe po Isus, golese kaj lestar ikljola zor, thaj
sastardona savore. **20** Thaj o Isus dikhlja an pe sikade thaj
vaćarda: "Blagoslovime sen tumen save sen čore, golese kaj si
tumaro o carstvo e Devleso. **21** Blagoslovime sen tumen save
sen bokhale, golese kaj ka čaljon. Blagoslovime sen tumen
save roven akana, golese kaj ka asan. **22** Blagoslovime sen
kana e manuša ni manđen tumen, thaj kana čhuden tumen thaj
ladžaren tumen, thaj tumaro alav ni manđen sar e bi lačhengo
golese so pačan an mande ano Čhavo e Manušeso. **23** Radujin
tumen ane gova đive thaj čhelen, thaj dikh, bari si tumari plata
ko Dol. Golese kaj gija ćerde e prorokurenđe lendže paradada.
24 Al jao tumenđe tumen e barvale, golese kaj lijen tumari uteha.
25 Jao tumenđe save sen akana čale, kaj ka bokhavon. Jao
tumenđe save akana asan, golese so ka aven bibahtale thaj ka
roven. **26** Jao tumenđe kana sa e manuša vaćaren sa šukar
tumendar, golese kaj gija vaćarde šukar tare xoxavne prorokura
lendže paradada!" **27** "Tumenđe vaćarav save šunen: Manđen
tumaren dušmajen! Šukar ćeren kolenđe save mrzin tumen!
28 Blagoslovin kolen save den tumen armaja! Molin tumen e
Devlese kolenđe save bilače ćeren tumencar. **29** Savo čalavol
tut pi čham, iri lese aver, thaj savo manđol tutar o ogrtači, de
le ćo fostano. **30** De svakone okova so rodol tutar, thaj te lija
tutar ma rode palal. **31** Gova so manđen te ćeren e manuša
tumenđe, tumen ćeren lendže! **32** Thaj ako manđen samo
okolen save tumen manđen, savi si tumari hvala? Golese kaj
čak i e grešnikura manđen okolen ko len manđol. **33** Thaj te
ćeren šukar kolenđe save tumenđe ćeren šukar, savi si tumari
hvala? Golese kaj i e grešnikura ćeren gija. **34** Thaj ako den
zajam okolenđe savendar ađućaren te irin o zajam, savi si tumari
hvala? Golese kaj e grešnikura e grešnikurenđe den zajam te
len palem gaći. **35** Thaj manđen tumare dušmanuren, ćeren
lendže šukar, thaj den zajam te ni manđen khanči golese,
thaj ka avol tumen bari plata, thaj ka aven čhave e Najbare
Devlese, golese kaj si vov šukar e nezahvalnonenđe thaj e bi
lačhenđe. **36** Golese aven milosrdna sar so si tumaro Dad taro
nebo milosrdno." **37** "Ma sudin, thaj ni ka aven sudime. Ma
osudin, thaj ni ka aven osudime. Oprostin, thaj ka oprostil pe
tumenđe. **38** Den, thaj ka dol pe tumenđe. Pobari mera thaj

popherdi ka dodol pe tumenđe ane tumare vasta. Golese save
merasa merin gaći ka iril pe tumenđe.” **39** Thaj vaćarda lendže
paramič: “Šaj li o koro e kore te inđarol? Na li solduj ka peren
ani rupa? **40** Nijekh sikado naj pobaro tar po učitelji. Kana ka
sikljol sa, ka avol sar po učitelji. **41** Sose diče i treska ane će
phralesi jakh, a o kaš ani ćiri jakh ni diče? **42** Sar šaj vaćare će
phralese: ‘Phrala, ač te ikalav i treska andari ćiri jakh,’ a ćiro
kaš ani ćiri jakh ni diče? Dujemujengo! Ikal angleder ćiro kaš
andari ćiri jakh, pa ka diče te ikale će phralese i treska andari
jakh.” **43** “Golese kaj naj šukar kaš savo bijanol bilačho bijanipe,
ni bilačho kaš savo bijanol šukar bijanipe. **44** Golese sa e kašta
pindžaron pale lengo bijanipe. Golese kaj i smokve thaj i drakh
ni ćiden pe tare kangre. **45** E šukare manuše isi šukar ano ilo, i
gija, lestar ikljol šukar, a bilačho manuš andar po ilo ikalol bi
lačhipe, golese kaj andaro muj leso ikljol okova sosa si pherdo
leso ilo.” **46** “A sose akharen man: ‘Gospod! Gospod!’, a ni
ćeren sa so vaćarav tumenđe? **47** Ka vaćarav tumenđe savo si
kova savo avol ke mande thaj šunol me lafura thaj ćerol len: **48**
Vov si sar manuš savo ćerol po čher, pa hunol rupa thaj čalavol
temelji ko bar, thaj kana aven e paja avol i bari len pe gova čher
thaj našti peravol le, golese kaj si leso temelji ko bar. **49** A savo
šunda a ni ćerda, vov si sar manuš savo ćerol po čher ki phuv
bizo temelji, pe savo avol i len, vov sigate perol, thaj gova čher
rumil pe sa.”

7 Kana vaćarda o Isus sa kava angle manuša, đelo ano foro
o Kafarnaum. **2** Jekhe rimskone kapetano sasa jekh sluga
savo sasa nasvalo dži o meripe, save vov but manglja. **3** Thaj
kana o kapetano šunda e Isusese, bičhalda leste e phuredera e
Jevrejenđe te molin le te avol te sastarol lese sluga. **4** Von
avile ko Isus thaj but molisade le vaćarindoj: “Trubul gova te
ćere lese, **5** golese kaj manđol amare manušen, thaj vov pestar
ćerda amenđe sinagoga.” **6** Thaj o Isus đelo lencar. Thaj kana
avile pašo čher, bičhalda o kapetano pe amalen te vaćaren
lese: “Gospod! Ma čhuv tuće gova pharipe golesa so ka de
an mo čher, golese so me naj sem dostojno te ave tali mi
streja. **7** Golese ni mangljem te avav angle tute kaj naj sem
dostojno. Vaćar jekh lafi gothar thaj sigate ka sastol mo manglo
sluga. **8** Golese kaj sem i me manuš tale nekaso autoritet, thaj
isi man tale mande vojnikura, pa vaćarav jekhese: ‘Đa!’, thaj
džal. Vaćarav dujtonese: ‘Av!’, thaj avol. Vaćarav me mingre
slugase: ‘Čher’, thaj ćerol gova.” **9** Thaj kana šunda gova o Isus,
čudisajlo, thaj irisajlo e manušenđe save đele pale leste thaj
vaćarda lendže: “Vaćarav tumenđe, vadži ni arakhljem Jevreje
ano Izrael kas isi gaći pačaipe.” **10** Thaj kana irisajle čhere okola
so sesa bičhalde, arakhlje e nasvale sluga saste. **11** Na but pale
gova, o Isus đelo ano foro savo akhardola Nain, thaj đele lesa
lese sikade thaj pherdo manuša. **12** Kana avile pašo vudar e
foroso, thaj dikh, nesave terne čhave ikalde mule, jekhore čhave
ani dej, savako rom mulo. Pherdo manuša andaro foro džana
lasa te prahon e čhave. **13** Kana dikhlja la o Gospod, pelo lese
žal laće, thaj vaćarda laće: “Ma rov!” **14** Avilo paše, dolda pe
ko than kaj pašljardo sasa o mulo čhavo, thaj e manuša save
inđarena le ačhile. Thaj o Isus vaćarda: “Čhaveja! Tuće vaćarav,
‘Ušti!’” **15** O mulo čhavo džuvdilo em bešlo thaj lija te vaćarol,
thaj o Isus dija le lese daće. **16** Savore darajle, thaj hvalisade
e Devle. Vaćarde: “Baro proroko maškar amende!”, thaj: “O
Dol avilo te pomognil pire manušenđe.” **17** Kava šundilo taro
Isus ani sa i Judeja thaj ane pašutne thana. **18** Thaj vaćarde
e Jovanese lese sikade sa so o Isus ćerda. Thaj akharda o
Jovane pire dujen sikaden **19** thaj bičhalda len ko Gospod te
pučen le vaćarindoj: “Tu li san gova save obećisada o Dol
kaj trubul te avol, il te ađučara avere?” **20** Thaj avile ko Isus
gola duj manuša thaj phende lese: “O Jovane Krstitelji bičhalda
amen tute te puča tut: ‘Tu li san gova save obećisada o Dol
kaj trubul te avol, il te ađučara avere?’” **21** A ane gova sato
o Isus sastarda buten taro lengo nasvalipe, tar lengo pharipe
thaj tare benga, thaj bute koren dija dičhipe. **22** Thaj o Isus
phenda e Jovanese sikadenđe: “Džan thaj vaćaren e Jovanese
so dikhljen thaj so šunden: e kore dičhen, e banđe phiren, e
gubava thodon, e kašuće šunen, e mule ušten, thaj okolenđe
save si ani potreba vaćarol pe o Lačho lafi. **23** Thaj vaćaren
lese i kava: ‘O Dol blagoslovil okole savo naj sablaznimo zbog
mande!’” **24** Thaj kana đele e sikade e Jovanese, o Isus lija
te vaćarol taro Jovane e manušenđe: “So ikliljen te dičhen ki
pustinja? I trska, savi banđol ki balval? Na! **25** Il so ikliljen te
dičhen? Manuše ane barvale fostanura urade? Na! Gasave
manuša phiraven barvale fostanura, thaj ano šukaripe bešen
ane carska palate. **26** Il ikliljen te dičhen? Proroko? Va, me
phenav tumenđe vov si po but taro proroko. **27** Golese so si o
Jovane manuš kastar o Dol vaćarda ane piro Sveto Lil: ‘Akh me
bičhalav me glasniko angle tute, savo ka ćerol tuće o drom
angle tute.’ **28** Vaćarav tumenđe, tare sa e manuša save sesa
bijande ni sasa pobaro taro Jovane o Krstitelji, thaj po baro si
lestar o em cikno ano Carstvo e Devleso.” **29** Sa e manuša
so šunde e Isuse, pa i nesave carincura, pindžarde kaj si e
Develeso sikaipe šukar thaj krstisajle e Jovaneso krstipe. **30** A e
fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono čhudije o plan e
Devleso savo sasa lendže. Thaj von ni manglje o Jovane te
krstil len. **31** A o Isus vaćarda: “Kasa te uporediv akale manušen
save si akana džuvde? Thaj so te vaćarav lendar? **32** Von si
sar manuša save bešen ko drom thaj akharen jekh avere thaj
vaćaren: ‘Bašaldam tumenđe vesela đilja, a tumen ni čhelden,
bašaldam tumenđe žalosna đilja, a tumen ni rujen.’ **33** Golese,
avilo o Jovane o Krstitelji. Savo ni xal ni mangro ni pijol ni mol, a
tumen vaćaren: ‘O beng ane leste!’ **34** Aviljem me, o Čhavo e
Manušeso, savo xav thaj pijav, a tumen vaćaren: ‘Dikh manuš
halano thaj mato, amal e carinconengo thaj e grešnikurengo!’
35 Al, sa gola so prihvatisade gova sikaipe, phende kaj si e
Devleso mudrost čačukano!” **36** Jekh fariseji kaso alav sasa
Simon dija vika e Isuse te xal mangro ke leste, thaj vov đelo ano
čher e farisejeso thaj čhuta pe pašo astali. **37** Thaj dikh, sasa i
džuvli ando foro savače džanglja pe kaj si grešnica, šunda kaj
si o Isus pašo astali ano čher e farisejeso, i avili andre. Anda
skupo miris ko čaro savo sasa taro alabasteri. **38** Rojindoj, peli
ke pe koča pale lese pingre. Laće asva pele pe lese pingre thaj
lija te thovol len pe jasvencar, thaj pe balencar koslja len thaj
čumidija lese pingre, thaj makhlja len e mirisesa. **39** A kana
dikhlja o fariseji savo akharda le, vaćarda ane peste: “Te avol
proroko, bi džanola ko si kaja džuvli savi dolol le golese kaj si
grešnica!” **40** A o Isus phenda lese: “Simone! Isi man khanči

te vaćarav tuće." A vov vaćarda: "Učitelju, vaćar." **41** A o Isus
vaćarda: "Duj džene sesa borči jekhe manušese. Jekh sasa
borči panšel srebrenjakuri pare a o dujto pinda. **42** Thaj kana
len naj sasa te irin, o manuš ni manglja palal o borči lendar.
Vaćar tare kala duj savo ka manđol le po but?" **43** A o Simon
vaćarda lese: "Pa bi phenava kolese kas sasa pobaro borči." A
o Isus vaćarda lese: "Gija si, šukar vaćardan." **44** Thaj irisajlo
premali džuvli em vaćarda e Simonese: "Diče li kala džuvlja!
Me aviljem ane ćo čher, paj ni andan me pingrađe, a voj pe
jasvencar thoda len, a pe balencar koslja len. **45** Ni čumidipe ni
dijan man, a voj sar aviljem ni ačhili te čumidol me pingre. **46**
Uljesa ni makhljan mo šoro, a voj mirisesa makhlja me pingre.
47 Golese vaćarav tuće: 'Baro manglipe sikada manđe, golese
so si laće oprostime but bare grehura. Al kase zala oprostime,
sikavol zala manglipe.'" **48** A laće vaćarda: "Oprostime si ćire
grehura." **49** Thaj ane peste lije te vaćaren kola so si lesa pašo
astali: "Savo si kava so e grehura šaj oprostil?" **50** A e džuvljaće
vaćarda: "Ćo pačaipe ikalda tut. Đa ano mir."

8 O Isus pale gova đelo ane forura thaj ane gava. Sikada
thaj vaćarda taro Lačho lafi taro Carstvo e Devleso, thaj e
dešuduj apostolura đele lesa **2** thaj nesave džuvlja save sesa
sastarde tare benga thaj nasvalipe: i Marija (savi akhardola
Magdalena, kastar iklile efta benga), **3** thaj i Jovana (romni e
Huzosi savo sasa upravitelji ko Irod), thaj i Suzana, thaj avera
but đeja save kandije pumare parencar e Isuse thaj lese sikade.
4 Thaj kana ćidije pe but manuša tare sa e forura avile pašo
Isus, thaj vov vaćarda lendže paramič: **5** "Iklilo o manuš savo
čhudola o seme pi phuv. Thaj kana sijisada, nesavo seme pelo
ko drom thaj uštade le e manuša thaj e čiriklja sa xalje le. **6**
Nesavo seme pelo pe bara, barilo thaj šučilo, golese kaj naj
sasa paj ani phuv. **7** A nesavo seme pelo ke kangre, thaj o
seme barilo e kangrencar, thaj e kangre tasade le. **8** A nesavo
seme pelo pi šukar phuv, thaj barilo thaj anda šel droma po
but." Kana vaćarda kava dija vika: "Kas isi kana te šunol, nek
šunol." **9** A e sikade lese pučlje e Isuse: "Vaćar amenđe savi
si kaja paramič?" **10** A vov vaćarda: "O Dol tumenđe dija te
džanen o garajipe tare leso Carstvo, a averenđe vaćarav ane
paramiča, te pherdol okova so ačhol ano Sveto lil: 'Te dikhlje
ni ka shvatin, Thaj te šunde ni ka haljaren.' **11** Kaja paramič
phenol kava: O seme si sar o Lafi e Devleso. **12** O seme savo
pelo po drom si manuša save šunen o lafi e Devleso, thaj
avol o beng, lol o lafi andaro lengo ilo, te ma pačan thaj te ni
spasin pe. **13** A o seme savo pelo po bar gola si manuša save
šunen radosno thaj len o lafi sar luluđa saven naj koreno. Zala
vreme pačan, a kana avol o vreme tare iskušenjura, tegani
prestanin te pačan. **14** A o seme savo si ane kangre golasi kola
manuša save šunen o Lačho lafi, al o pharipe, o barvalipe thaj o
guglipe kale svetoso tasavol len thaj ni den šukar bijandipe. **15**
A o seme savo si ki šukar phuv gola si manuša save šunen
o lafi, thaj gova lafi ičaren ano šukar thaj iskreno ilo, sa dži
kaj ni anen šukar bijandipe." **16** Khoni ni phabarol i svetiljka te
bi učharola la e čaresa, thaj ni čhuvola talo than e sojimaso.
Čhuvol la ke svetiljkako than te šaj okola save den andre dičhen
o svetlo savo phabol. **17** Sa so si garado ka avol pučardo, thaj
so si ćerdo garandoj ka ikljol ko dičhipe. **18** Golese pazin sar
šunen, golese kas isi, ka dol pe lese, a kas naj, ka lol pe lestar i
kova zala so dol gođi kaj isi le. **19** Avile e Isusesi dej thaj lese
phrala, thaj naštine tare but manuša te vaćaren lesa. **20** Thaj
khoni vaćarda e Isusese: "Ći dej thaj će phrala ačhen avri, thaj
manđen te dičhen tut." **21** A o vov vaćarda lenđe: "Mi dej thaj
me phrala si kola save šunen o lafi e Devleso thaj ićaren le." **22**
Jekh đive o Isus phenda pe sikadenđe: "Te nakha ki aver rig e
pajesi." Dije ano čamco thaj đele. **23** Thaj kana pojdisade o Isus
zasuta. Thaj uštili bari balval, o čamco lija te pherdol paj thaj lije
te tason, thaj but darajle so sesa ano baro bilačhipe. **24** Thaj e
sikade avile pašo Isus thaj lije te den vika: "Gospod! Gospod!
Ka tasiva!" Thaj o Isus uštilo, thaj vaćarda e balvaljaće thaj e
bare pajese te ačhen, thaj von ačhile thaj pal gova khanči ni
ašundilo. **25** A o Isus vaćarda lendže: "Kaj tumaro pačaipe?" A
e sikade darajle thaj čudisajle thaj jekh averese vaćarde: "Savo
si kava so e barvaljenđe thaj e pajese vaćarol te ačhen, thaj von
šunen le?" **26** Thaj resle paši Gerasinsko phuv savi si ki aver rig
tari Galileja. **27** Thaj kana iklilo o Isus taro čamco, avilo paše
leste jekh manuš andaro foro ane kaste sesa benga. But berša
sasa nango, thaj ni bešlo ano čher, nego bešlo ke limora. **28**
Thaj kana dikhlja e Isuse, dija vika thaj pelo angle leste thaj
vaćarda: "So manđe mandar, Isuse Čhaveja embare Devleso?
Moliv tut ma mučima." **29** Golese so o Isus već vaćarda e
bengese te ikljol andaro manuš, ane kaste sasa o beng but
vreme. E manuša phandena le ane sinđira thaj aračhena le,
čhinola e sinđira thaj o beng inđarola le ani pustinja. **30** A o
Isus pučlja le: "Sar si ćo alav?" Vov phenda: "Legija (but džene
amen)", golese kaj but benga sesa ane leste. **31** Thaj molisade
e Isuse e benga te ma bičhalol len ano bezdan. **(Abyssos g12)**
32 Paše gothar sasa jekh brego kaj sesa pherdo bale save
čarona, a e benga molisade e Isuse te mučhol te džan ane bale.
Thaj o Isus mukhlja te džan. **33** Tegani iklile e benga andaro
manuš thaj đele ane bale, a e bale taro brego čhudije pe ano
paj thaj tasile. **34** Kana dikhlje so sasa e manuša save arakhlje
e balen, našle thaj đele te vaćaren ano foro thaj ane gava. **35**
Thaj iklile vadži manuša te dičhen so sasa. Kana avile pašo
Isus, arakhlje e manuše kastar iklile e benga. A o manuš bešol
urado thaj gođaver paše Isusese pingre, thaj von darajle. **36** A
kola save gova dikhlje vaćarde averenđe sar o Isus sastarda e
manuše ane kaste sesa e benga. **37** Thaj sa e manuša tari
Gerasa thaj tare pašutne thana phende e Isusese te džal lendar,
golese kaj but darajle. A o Isus dija ano čamco thaj irisajlo
palal ani Galileja. **38** O manuš kastar o Isus ikalda e bengen
molisada e Isuse te džal lesa, a o Isus mukhlja le vaćarindoj: **39**
"Iri tut ane ćo čher, thaj vaćar sa so ćerda tuće o Dol." O manuš
đelo thaj vaćarda maškaro sa o foro so ćerda lese o Isus. **40**
Thaj kana irisajlo o Isus tare aver rig e jezerosi, e manuša
sesa bahtale kana dikhlje le, golese kaj savore ađućarde le.
41 Thaj dikh, avilo jekh manuš saveso alav sasa Jair, savo si
angluno ani sinagoga, avilo thaj pelo ke koča anglo Isus. Thaj
molisada le te avol ane leso čher **42** Golese kaj sasa le jekhori
čhej tare dešuduj berš, thaj voj sasa dži o meripe. Thaj kana
pojdisada o Isus e Jairesa ane leso čher, čičidije le e manuša.
43 Thaj maškare manuša sasa jekh nasvali džuvli tare rateso
thavdipe dešuduj berš. I džuvli sa po barvalipe so sasa la dija e

sastarutnenđe thaj ni jekh naštine te sastarol la. **44** Voj avili od
palal e Isusese thaj dolda pe tare leso teluno kotor taro fostano,
thaj sigate ačhada la o ratvalipe lako. **45** Thaj vaćarda o Isus:
"Ko dolda pe gova pe mande?" Dži jekh lendar phende da naj
von, a o Petar vaćarda: "Gospod! But manuša si paše tute
čičidije tut, a tu puče: 'Ko dolda pe pe mande?'" **46** A o Isus
vaćarda: "Neko dolda pe pe mande, golese kaj osetisadem zor
kaj iklili mandar. **47** Thaj kana dikhlja i džuvli kaj našti garadol,
avili darandoj, peli angle leste, thaj vaćarda angle sa e manuša
sose dolda pe pe leste thaj sar tare jekh drom sastili." **48** Thaj o
Isus vaćarda laće: "Mi čhej! Ćo pačaipe sastarda tut. Đa ano
mir." **49** Dok o Isus vaćarda e džuvljaće, avilo jekh andare
Jaireso čher thaj vaćarda lese: "Jaire, muli ći čhej. Ma muči e
učitelje." **50** Kana šunda gova o Isus, vaćarda lese: "Ma dara,
samo pača. Voj ka uštol." **51** A kana o Isus avilo ano čher, ni
dija khoni te džal andre sem o Petar, o Jovane thaj o Jakov, thaj
e čhejorako dad em dej. **52** Thaj savore ruje andaro ođi pale
late, a o Isus vaćarda: "Ma roven. Ni muli. Sovol." **53** Thaj asaje
e Isusese golese kaj džanglje so muli. **54** Vov dolda e čhejora
taro va, thaj dija vika vaćarindoj: "Čhejorije, ušti!" **55** Thaj irisajlo
lako duxo, thaj uštili sigate, thaj o Isus vaćarda lendže te den la
te xal. **56** Thaj lako dad thaj lačhi dej sesa začudime. A vov
vaćarda lendže khanikase te ma vaćaren so sasa.

9 O Isus dija vika e apostoluren thaj dija len zor thaj vlast pe sa
e benga, thaj te sastaren taro nasvalipe. **2** Thaj bičhalda len
te vaćaren taro carstvo e Devleso, thaj te sastaren e nasvalen. **3**
Thaj vaćarda lendže: "Khanči ma len dromese, ni rovli, ni trasta,
ni so te xan, ni pare, thaj te ma avol tumen po duj fostanura. **4**
Kana džan an nesavo than, bešen an jekh čher, dži kaj ni pojdin
an aver than. **5** Te ni manglje tumen ane gova than, ikljen gothar
thaj tresin o praho tar tumare pingre, sar svedočanstvo so ni lije
o lafi e Devleso." **6** Thaj e sikade đele taro than ko than thaj
vaćarde o Lačho Lafi thaj sastarde e manušen ke sa e thana. **7**
Thaj kana šunda o Irod o vladari, tar sa so o Isus ćerda, sasa
vadži ano čudo golese kaj nesave vaćarde kaj o Jovane o
Krstitelji uštilo tare mule. **8** Avera vaćarde kaj sikadilo ki phuv o
Ilija, a nesave vaćarde kaj uštilo tare mule nesavo proroko taro
purano vreme. **9** Thaj vaćarda o Irod: "E Jovaneso šoro me
čhindem, a savo si akana kava kastar gasave čudura šunav?"
Thaj manglja te dičhol e Isuse. **10** Kana irisajle e apostolura,
vaćarde e Isusese sa so ćerde. O Isus thaj lese sikade đele
pašo foro savo akhardol Vitsaida te šaj aven zala korkore. **11**
Al but manuša šunde kaj đelo o Isus, thaj lije te džan pale
leste. O Isus phenda lendže kaj šukar avile. Thaj lija te vaćarol
lendže taro Carstvo e Devleso thaj sastarda e nasvalen. **12**
Kana lija o đive te načhol, avile e dešuduj apostolura pašo Isus
thaj vaćarde: "Te mukha e manušen? Nek džan ane pašutne
gava thaj ane thana kaj šaj te aračhen khanči xamase thaj kaj
šaj te soven, golese kaj sam ko than kaj naj khanči." **13** A o Isus
vaćarda lendže: "Den len tumen te xan." Thaj von vaćarde lese:
"Amen isi samo pandž mangre thaj duj mače. Amen li te đa te
ćina sa kale manušenđe te xan?" **14** A gothe sesa paše pandž
milje murša. A o Isus vaćarda pe sikadenđe: "Čhuven len te
bešen po pinda džene." **15** Thaj ćerde gija, thaj bešljarde len
savoren. **16** Thaj o Isus lija gola pandž mangre thaj gole dujen
mačhen, dikhlja ano nebo, blagoslovisada len thaj phaglja e
mangre, thaj dija ke sikade te den e manušen. **17** Thaj xalje thaj
čalile savore, thaj ćidije dešuduj korpe okolestar so ačhilo so
xalje e manuša. **18** Jekh đive, kana o Isus molisajlo korkoro,
thaj lesa sesa lese dešuduj sikade. Vov pučlja len: "So vaćaren
e manuša, ko sem me?" **19** A e sikade vaćarde lese: "Nesave
manuša vaćaren kaj san o Jovane o Krstitelji, a avera kaj san
o Ilija o proroko, a nesave vaćaren kaj san jekh tare purane
prorokura savo uštilo tare mule." **20** A o Isus pučlja len: "A
tumen so phenen, ko sem me?" A o Petar vaćarda: "Tu san o
Hristos bičhaldo taro Dol." **21** A o Isus vaćarda e sikadenđe
te ma vaćaren khanikase kaj si vov o Hrist. **22** Thaj phenda:
"Golese so me o Čhavo e Manušeso, trubul te avav but mučimo,
thaj e phuredera, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare
Mojsijaso zakono, ka čhuden ma thaj ka mudaren ma, thaj trito
đive me ka uštav." **23** A o Isus savorenđe vaćarda: "Ko manđol
te džal pale mande nek ačhavol korkoro pes thaj nek lol o krsto
piro svako đive thaj nek džal pale mande. **24** Golese ko manđol
po džuvdipe te aračhol, ka hasarol le, a ko hasarol po džuvdipe
baše mande vov ka aračhol le. **25** Thaj savo šukaripe ka avol
e manuše ako sa o sveto dobil, a pes hasarol il pese bilače
ćerol? **26** Golese ko ladžal mandar thaj tare me lafura lestar i
me o Čhavo e Manušeso ka ladžav kana ka avav ani slava
mingri savi si slava me Dadesi thaj e sveta melekurenđi. **27**
Čače vaćarav tumenđe, nesave tumendar save sen kate ni ka
meren dok ni dičhen o carstvo e Devleso." **28** Thaj kana nakhle
ohto đive pale gova, o Isus lija e Petre e Jovane thaj e Jakove
thaj iklilo ko brego te molil pe e Devlese. **29** Thaj kana molisajlo
leso muj ćerdilo averčhane, thaj lese šeja ćerdile parne thaj
sjajna. **30** Thaj dikh, tar jekh drom iklile duj manuša, thaj lije te
vaćaren e Isusesa. Gola sesa o Mojsije thaj o Ilija. **31** Sikadile
ani slava, thaj vaćarde tare leso meripe savo trubuja te avol
ano Jerusalim. **32** A o Petar thaj kala so sesa lesa von zasute,
čim džungadile dikhlje e Isuse ani slava thaj duje manušen
sar lesa ačhen. **33** Thaj kana lije te crden pe o Mojsije em o
Ilija, o Petar phenda e Isusese: "Gospod! Šukar kaj sam kate,
thaj te ćera trin senice: Jekh tuće, jekh e Mojsijase thaj jekh e
Ilijase." Ni džanglja so te vaćarol **34** A dok vov gova vaćarda
avilo o oblako, thaj von darajle kana učharda len o oblako. **35**
Thaj šunde glaso andare oblakura vaćarindoj: "Kava si mingro
čumidimo čhavo save me birisadem, le mangav te šunen." **36**
Thaj kana šundilo o glaso, e sikade dikhlje e Isuse korkore.
Thaj von khanči ni vaćarde khanikase, tar gova so dikhlje. **37** A
thearinto đive o Isus em lese sikade sar ulile taro brego, but
manuša avile ko Isus. **38** Thaj dikh, tare but manuša akharda le
jekh: "Učitelju! Moliv tut dikh pe mo čhavo golese kaj si jekhoro."
39 Thaj dikh, dolda le o melalo duxo, thaj tari jekh drom lija te
dol vika, thaj te ikljol lestar i spuma taro muj, thaj o duxo ni
ačhavol le thaj uništil le. **40** "Molisadem ćire sikaden te ikalen
e melale duxo, von naštine." **41** Thaj o Isus vaćarda lendže:
"O, bipačače thaj bilače manušalen! Tumencar sem sa kava
vreme, a tumen vadži ni pačan, pučav man vadži kozom trubul
te trpiv tumen. An će čhave akari!" **42** A dok avola kare leste o
beng perada e čhave ki phuv ane grčura, thaj lija te tresil le. A o

Isus phenda e bengese te ikljol, thaj sastarda e čhave, thaj dija
le lese dadese. **43** Savore sesa divime e Devlese zuralimasa.
Thaj savore divisajle sa okolese so o Isus ćerola, o Isus vaćarda
pe sikadenđe: **44** "Šukar šunen e lafura kala: Me o Čhavo e
Manušeso trubul te avav dindo ane vasta e manušenđe." **45** A e
sikade ni haljarde kala lafura, golese kaj sasa lendar garado te
našti haljaren, thaj darajle te pučen le kale lafese. **46** Thaj e
sikade lije te vaćaren maškar pumende ko si lendar em baro. **47**
A o Isus džanglja so si ane lengo ilo, vov lija e čhavore čhuta le
angle peste, **48** thaj o Isus vaćarda lendže: "Savo primil kale
čhavore ane mingro alav, man primil, thaj ko man primil, primil
me Dade savo bičhalda man, golese ko si maškare tumende
em cikno, len o Dol dičhol embare." **49** A o Jovane vaćarda
e Isusese: "Gospod! Dikhljam jekhe sar će alavesa tradol e
bengen, thaj amen vaćardam lese te na ćerol gova, golese
kaj ni džal amencar pale tute." **50** Thaj o Isus vaćarda lese:
"Mučhen le, golese ko naj protiv tumende tumencar si." **51** Thaj
kana sesa paše e đivesa te iril pe ko nebo, o Isus pojdisada ano
Jerusalim. **52** Thaj bičhalda glasnikuren angle peste, thaj von
đele thaj dije ano gav ani Samarija te lačharen lese kaj te sovol.
53 Thaj ni manglje le gothe e manuša, golese kaj dikhlje kaj džal
ano Jerusalim. **54** Thaj kana dikhlje e sikade lese o Jakov thaj o
Jovane pučlje e Isuse: "Gospod! Manđe li te phena te uljol i jag
taro nebo thaj sa te phabarol len?" **55** A o Isus irisajlo thaj dija
vika pe lende. **56** Thaj đele ane aver gav. **57** A sar đele dromesa
nesavo manuš vaćarda e Isuse: "Me ka džav tusa kaj tu đa." **58**
Thaj o Isus vaćarda: "E lisicen isi jazbina thaj e čirikljen isi len
gnezdura: Me o Čhavo e Manušeso naj man kaj mo šoro te
pašljarav." **59** A o Isus avere manušese vaćarda: "Phir pale
mande." A o manuš vaćarda: "Gospod! Muk ma angleder te
džav te prahov me dade." **60** A o Isus vaćarda lese: "Ačhav
e mule, nek prahon pe mulen, a tu ajde vaćar taro carstvo e
Devleso." **61** A aver vaćarda: "Gospod! Me ka džav pale tute, al
muk ma te džav te oprostiv man mingre čherutnencar." **62** A o
Isus vaćarda lese: "Ni jekh naj lačhardo pašo carstvo e Devleso
savo čhuvol po va ko plugo te oril a dičhol palal."

10 A pale gova odredisada o Gospod averen eftavardeše thaj
dujen sikaden, thaj bičhalda len duj po duj te džan angle
leste ane sa e forura thaj ane thana kaj manglja te džal. **2** A o
Isus vaćarda lendže: "O ćidipe si baro a e bućarne si zala, golese
tumen molin e gospodare taro ćidipe te bičhalol e bućarnen ki po
ćidipe. **3** Džan, akh bičhalav tumen sar terne bakren maškare
ruva. **4** Ma inđaren šljanpiko ni trasta ni sandale, thaj dok phiren
ma ačhen te vaćaren ko drom khanikasa te ma hasaren tumaro
vreme. **5** Kana den an nesavo čher angleder vaćaren: 'Mir ane
kava čher.' **6** Ako gola so bešen ano čher manđen o mir, o mir
ka avol pe lende, ako ni manđen ka iril pe tumenđe tumaro
mir. **7** Kana džan an nesavo čher, ma tar gova čher džan ke
aver. Ačhen ke gova čher, thaj xan thaj pijen so isi len, golese
kaj o bućarno dostojno si pe plataće. **8** Kana den ane nesavo
foro thaj gothe manđen tumen, xan so anen angle tumende.
9 Sastaren e nasvalen save si ane gova foro, thaj vaćaren
lendže: 'Kava sikavol tumenđe kaj si o carstvo e Devleso paše.'
10 A kana džan an nesavo foro thaj ni manđen tumen gothe,
ikljen ko drom lengo thaj vaćaren: **11** 'Thaj o praho taro tumaro
foro savo si pe amende kosa amendar sar znako da o Dol ka
sudil tumenđe. Al te džanen paše avilo tumenđe o Carstvo e
Devleso.' **12** Vaćarav tumenđe kaj e Sodomaće ka avol po
lokho ko đive e Sudoso nego gole manušenđe tar gova foro!"
13 "Pharo tumenđe, manušalen taro Horazin! Pharo tumenđe,
manušalen tari Vitsaida! Golese te bi čerdona e čudura ano foro
Tir thaj ano foro Sidon sar tumende so ćerdile, dumutane bi
pokajina pe thaj bi bešena urade ano dorikalo čaršafi thaj ano
praho. **14** A e manušenđe taro Tir thaj e manušenđe taro Sidon
ka avol poločhe ko sudo nego tumenđe. **15** A tumen manušalen
taro Kafarnaum! Dži o nebo li ka ušten? Ka peren dži ko than
kaj si e mule, Had." **(Hadēs g86)** **16** Thaj vaćarda pe sikadenđe:
"Ko tumen ašunol, man ašunol, thaj ko tumen čhudol, man
čhudol. Ko čhudol man, čhudol e Devle savo bičhalda man." **17**
Kana irisajle kola eftavardeš thaj duj sikade radosno vaćarde e
Isusese: "Gospod, e benga pokorisajle amenđe ke ćiro alav." **18**
A o Isus vaćarda lendže: "Me dikhljem e Sotona sar pelo taro
nebo sar munja. **19** Akh dijem tumen zor te ačhen pe sapa thaj
pe škorpije thaj pe sa o vlast e dušmaneso, thaj khanči ni ka
avol tumenđe. **20** A golese tumen ma aven radosna so e duxura
pokorin pe tumenđe, nego aven radosna so tumare alava pisime
ko lil e Devleso ano nebo." **21** Ane gova sato o Isus pherdilo
radost ano Sveto duxo thaj phenda: "Hvaliv tut, Dade, Gospod e
phuvako thaj e neboso, so garadan ćo čačipe tare but džangle
thaj tare razumna a vaćardan e ciknenđe. Va, Dade, golese
kaj si gova ćiri volja." **22** Thaj irisajlo o Isus ke pe sikade thaj
vaćarda: "Sa manđe dija o Dad mingro, thaj khoni ni džanol ko
si o Čhavo sem o Dad, ni ko si o Dad sem o Čhavo, thaj okola
kase o Čhavo manđol te vaćarol." **23** Thaj irisajlo e sikadenđe
korkore kana sesa thaj vaćarda lendže: "Blagoslovime si e
jakha so dičhen so tumen dičhen. **24** Golese vaćarav tumenđe
kaj but prorokura thaj carura manglje te dičhen man thaj ni
dikhlje, thaj manglje te šunen man thaj ni šunde." **25** Thaj uštilo
jekh tare učitelja taro Mojsijaso zakono te iskušil e Isuse thaj
pučlja le: "Učitelju! So trubul te ćerav te avol ma džuvdipe bizo
meripe?" **(aiōnios g166)** **26** A o Isus vaćarda lese: "So si pisimo
ane Mojsijaso zakono? Sar tu gova haljare?" **27** A vov phenda
e Isusese: "Čumide e Gospod e Devle ćire sa e ilesa ćiresa,
sa dušasa ćirasa, thaj sa e zorasa ćirasa, thaj sa e gođasa
ćirasa, thaj mang će pašutne kozom manđe korkore tut." **28** A o
Isus vaćarda lese: "Šukar vaćardan. Čher gova thaj ka avol tut
džuvdipe bizo meripe." **29** A o učitelji taro zakono manglja te
opravdil pe, pa pučlja e Isuse: "Ko si mo pašutno?" **30** A o Isus
vaćarda lese: "Jekh manuš ulilo taro Jerusalim ano foro savo
akhardol Jerihon, thaj dolde le e čora, save uljarde lese šeja thaj
marde le. Đele pese thaj ačhade le opaš mule pašo drom. **31**
Thaj slučajno gole dromesa nakhlo nesavo jevrejsko svešteniko,
thaj dikhlja le em crdijape lestar ki aver rig thaj nakhlo. **32** Gija
thaj o levito e svešteniko sluga kana avilo ke gova than avilo
paše, dikhlja le thaj nakhlo. **33** A nesavo Samarijanco avilo
paše leste, dikhlja le pa pelo lese žal. **34** Thaj avilo koslja e
manušese rane uljesa thaj moljasa, thaj pačarda len, čhuta le ke
po her thaj inđarda le ani mehana, thaj dikhlja pe leste. **35** Thaj
theara đive kana lija te džal ikalda duj srebrenjakuri pare dija ko

manuš kasi sasa i mehana, thaj phenda lese: ‘Dikh pe leste,
thaj te trošisadan po but me ka poćinav kana ka irima.’” **36** “So
den gođi akana?” Pučlja o Isus. “Tare kala trin džene ko sikadilo
lese thaj sasa pašutno kolese so dolde le e čora?” **37** A učitelji e
zakoneso phenda lese: “Okova savo ćerda milosrđe.” A o Isus
vaćarda lese: “Đa, thaj tu čher gija.” **38** A kana đele premalo
Jerusalem, o Isus thaj lese sikade avile ane jekh gav, a jekh
džuvli, akhardola Marta, dija len vika ane po čher. **39** Thaj la
sasa phen, akhardola Marija, savi bešli paše pingre e Isusese
thaj šunda leso vaćaripe. **40** A i Marta dikhlja po but ani bući em
sar emlače te kandol le, thaj avili pašo Isus thaj vaćarda lese:
“Gospod! Šukar li si kava so mi phen ačhada ma korkora te
kandav tut? Vaćar laće te pomožil ma.” **41** A o Isus vaćarda
laće: “Marto! Marto! Sikiri tut thaj trudi tut butese. **42** A samo
jekh trubul. I Marija ći phen birisada khanči šukar, te šunol mo
lafi savo ni ka lol pe latar.”

11 Kana o Isus molisajlo thaj kana ačhilo e molitvasa, jekh
tar lese sikade vaćarda lese: “Gospod, sikav amen te moli
amen, sar o Jovane o Krstitelji so sikada pire sikaden.” **2** O Isus
vaćarda lendže: “Kana molin tumen, vaćaren: ‘Dade amareja
ko nebo, te svetil pe ćo alav, te avol ćo carstvo, te avol ćiro
manđipe ki phuv sar ko nebo, **3** Xamase so trubul amen de
amen svako đive, **4** thaj oprosti amare grehura, sar amen so
oprosti okolenđe so ćeren grehura premal amende! Thaj crde
amen taro iskušenje.’” **5** Thaj o Isus vaćarda: “Den gođi sar
bi avola kana bi khoni tumendar đala ke po amal ki opaš rat,
thaj te roden mangro lestar, thaj te vaćaren lese: ‘Amala, dema
trin mangre, pa ka iriv tuće. **6** Golese kaj avilo taro drom mo
amal ke mande, thaj naj so te čhuvav angle leste.’ **7** A vov
andral te phenol: ‘Ačhav ma ko miro! Mo vudar si phanglo thaj
me čhave si manca ano than e pašljimaso, thaj našti uštav te
dav tut!’ **8** Vaćarav tumenđe: Ako ni uštilo golese kaj si leso
amal, ka uštol te dol le golese so si bilađutno thaj uporno.” **9**
Vaćarav tumenđe: “Manđen thaj ka dol pe tumenđe! Roden
thaj ka aračhen! Maren thaj ka putavol tumenđe! **10** Golese
kaj savore save manđen, dol pe lendže, save roden aračhen,
save maren, putardol lendže. **11** Savo dad tumendar: kana bi o
čhavo rodola mače, o dad dol le ke gova than sape? **12** Il
te manglja angro te dol le škorpija? **13** Kana tumen, bi šukar
manuša, džanen šukar buća te den tumare čhaven, kobor pobut
tumaro Dad taro nebo ka dol tumen Duxo Sveto kolenđe save
molin le?” **14** Jekh drom o Isus tradija e benge taro manuš savo
naštine te vaćarol. Kana iklilo o beng lestar vov lija te vaćarol,
thaj zadivime e manuša sesa. **15** A nesave lendar vaćarde:
“E Veelzevulese zorasa savo si šorutno e bengengo, tradol e
bengen.” **16** A avera iskušisade e Isuse gija so rodije znako
te dičhen dal si bičhaldo taro Dol. **17** Thaj o Isus džanglja so
den gođi thaj phenda lendže: “Dži jekh carstvo savo si ulado
ka properol. Čher an savo naj sloga ka properol. **18** Gija i o
beng te ulada pe korkoro pestar, sar ka ačhol leso carstvo?
Vaćaren kaj e Veelzevulesa tradav e bengen. **19** Ako me e
Veelzevulese zorasa tradav e bengen, save zorasa traden len
tumare sikade? Thaj von korkore ka osudin tumen. **20** Thaj ako
me e Devlese zorasa tradav e bengen, onda avilo tumende
o carstvo e Devleso.” **21** Thaj o Isus vaćarda: “Kana okova
savo si zuralo manuš naoružil pe, thaj aračhol po čher, leso
barvalipe si šukar arakhado. **22** Al kana avol po zuralo lestar,
pobedil le thaj lol sa leso oružije ane savo pačaja, thaj ulavol
pirencar so lija taro slabo manuš. **23** Savo naj manca, protiv
mande si, thaj ko manca ni ćidol, vov onda čhorol.” **24** “Kana
o beng ikljol andaro manuš, džal ke thana kaj naj khančhi te
rodol than kaj šaj odmoril pe, thaj kana ni aračhol than vaćarol:
‘Te irima ano mo manuš kotar ikliljem.’ **25** Thaj kana iril pe o
melalo duxo aračhol kaj si gova manuš sar čučo čher savo si
šulado thaj namestimo andral. **26** Tegani džal thaj aračhol efta
averen duxuren pobilače pestar, thaj aven andre te bešen,
thaj avol e manušese po bi lače nego angleder.” **27** A kana
gova vaćarda o Isus, jekh džuvli savi šunda le dija vika zurale:
“Blagoslovimi i dej savi inđarda tut an po voći, thaj dija tut
čuči!” **28** A o Isus vaćarda: “Vadži po blagoslovime si kola save
šunen o Lafi e Devleso thaj ćeren le.” **29** Po but manuša lije
te ćiden pe, a o Isus lija te vaćarol lendže: “Tumen e manuša
so živin ke kava vreme sen bi lače manuša. Tumen roden o
znako, thaj ni ka dol pe tumenđe znako sem e čudura so ćerde
pe e Jonase e prorokose. **30** Gova so sasa e Jonase, sasa
znako kaj o Dol bičhalda le e manušenđe save živisade ani
Niniva. Gija mancar so ka avol, ka avol znako kaj me o Čhavo e
Manušeso, o Dol bičhalda man kale manušenđe. **31** Ko đive
kana ka avol e Devleso sudo, i carica so angleder vladisada
e južnone phuvasa ka uštol thaj ka osudil manušen tar kava
bijandipe, golese kaj odural avili tare em palune phuva te šunol
e caro e Solomone savo sasa but mudro, a ake, kate si khoni
po baro taro Solomon, a tumen ni manđen te šunen le. **32** Ko
đive kana ka avol e Devleso sudo, e manuša so bešle ano
purano foro Niniva ka ušten i ka osudin kale manušen tar kava
bijandipe, golese kaj kajisajle kana o Jona sikada len, a ake
kate si khoni po baro taro Jona, a tumen ni pokajisaljen!” **33**
“Khoni ni phabarol i svetiljka pa te čhuvol la talo garado than, ni
talo čaro, nego čhuvol la ko than e svetiljkako te šaj dičhen o
svetlost okola so den ano čher. **34** Ćiri jakh si sar svetiljka e
telose. Ako gija ćiri jakh si sasti, sa ćo telo ka avol osvetlimo.
Ako si ćiri jakh bi lačhi, ćo telo ka avol ani tama. **35** Golese vodi
redo ma gova svetlost sosi ane tute te avol tama. **36** Golese
ako si sa ćo telo osvetlimo thaj naj nisavo deo ani tama, ka avol
sa osvetlimo sar kana i svetiljka osvetlil tut.” **37** Thaj kana o
Isus vaćarola, jekh tare fariseja akharda le te xal mangro ke
leste. Thaj o Isus đelo ke leste thaj bešlo ki sinija. **38** A o farisej
čudisajlo kana dikhlja so o Isus bešlo a angleder golestar ni
thoda pe vasta anglo xape. **39** A o Gospod o Isus vaćarda lese:
“Akana tumen e fariseja thoven od avral o tahtaj thaj o čaro, a
andral si pherde pohlepa thaj bilačhipe. **40** Bigođače! Naj li o
Dol kova savo ćerda e manuše od andral thaj od avral? **41** A
kava si po šukar: den e čororenđe okova so isi tumen andre,
so halaneste garaven ane tahtaja em ane čare, thaj ka aven
thode od andral em od avral. **42** Pharo tumenđe e farisejenđe
so den dešto kotor tare začinura thaj taro sa o povrće, a ni
marin te ćeren averenđe okova so si šukar thaj te manđen e
Devle. Trubul te den dešto kotor e Devlese, al ma te bistren te
ćeren okova so pobut trubul. **43** Pharo tumenđe e farisejenđe!
So volin te bešen ke anglune thana ane sinagoge thaj kana

dičhen tumen e manuša, pherde poštujipe premal tumende,
te pozdravin tumen ke trgura. **44** Pharo tumenđe! Tumen sen
opasnost sar e neprimetna limora pe save e manuša uštaven a
ni džanen kaj uštaven len." **45** Phenda e Isusese nesavo učitelji
tare Mojsijaso zakono: "Učitelju, kava so phene i amen ladžare!"
46 A o Isus vaćarda lendže: "Pharo i tumenđe e učitelja tare
Mojsijaso zakono! So čhuven pharipe but phare inđarimase,
a tumen tumaro naj ni manđen te crden te pomožin nekase.
47 Pharo tumenđe! So ćeren limora e prorokurenđe, saven
tumare kuštika mudarde. **48** Golesa sikaven kaj odobrin gova so
ćerde tumare kuštika: von mudarde len, a tumen vazden lendže
limora. **49** Golese so o Dol an po mudrost vaćarol tumendar: 'Ka
bičhalav lendže prorokuren thaj apostolen, a khonik lendar ka
mudarol len, a e dujtonen ka progonin.' **50** Tumari generacija ka
avol banđi za ko rat e prorokurengo savo thavdija taro ćeripe o
sveto, **51** taro Aveljeso rat dži e Zaharijaso rat, savo mudardo
maškaro žrtveniko thaj o sveto than e Hrameso. Va, phenav
tumenđe, ka rodol pe tari tumari generacija. **52** Pharo tumenđe
učiteljuralen tare Mojsijaso zakono! Golese so garaden i klidi
taro džanglipe e Devlese carstvose. Korkore ni den andre ano
carstvo, a save manglje te den andre, tumen ni dijen len." **53** A
kana o Isus iklilo gothar, lije e učitelja tare Mojsijaso zakono thaj
e fariseja te holjavon thaj te pučen le but khanči, **54** thaj rodije
so te phenol sosa bi banđarena le posle.

12 Kana ćidije pe but milja manuša, gaći kaj lije te uštaven
jekh avere, o Isus angleder golestar lija te vaćarol pe
sikadenđe: "Aračhen tumen taro kvasaco o farisejsko, so si
dujemujengo. **2** Golese kaj naj khanči garado so ni ka pučardol,
thaj sa so si garado ka šundol angle savorende. **3** Golese so
si vaćardo ki tomina ka šundol ko svetlo, thaj sa so vaćarden
čorale ane phangle sobe, ke krovura ka šundol!" **4** "Al vaćarav
tumenđe amalalen, ma daran tare kola so šaj mudaren samo o
telo, golestar aver khanči našti ćeren tumenđe! **5** Ka vaćarav
tumenđe kastar te daran. Daran taro Dol savo šaj mudarol thaj
čhudol ani jag savi ni ačhol. Va, phenav tumenđe, Lestar daran!
(Geenna g1067) **6** Ni li bićindon pandž čiriklja baše duj pare? Thaj
ni jekha ni zabistrol o Dol. **7** A tumenđe i tumare bala ko šoro si
đinde. Golese ma daran. Tumen sen po vredna tare pherdo
čiriklja." **8** "Gija vaćarav tumenđe: 'Savo kate ki phuv priznajil
kaj pripadil manđe, le me, o Čhavo e Manušeso angle melekura
ka priznajiv. **9** A savo man čhudol ke kaja phuv me lestar ka
odreknima angle Devlese melekura. **10** Thaj savo vaćarol protiv
mande, protiv o Čhavo e Manušeso ka oprostil pe lese, a savo
vaćarol bilače taro Sveto Duxo ni ka oprostil pe lese. **11** Thaj
kana ka anen tumen anglo sudo ke sinagoge thaj angle šorutne,
thaj anglo vlast ma daran sar thaj so ka vaćaren il so ka phenen.
12 Golese kaj ka sikavol tumen o Duxo Sveto ane gova sato
so trubul te vaćaren." **13** Thaj vaćarda khoni tare manuša e
Isusese: "Učitelju, vaćar me phralese te ulavol mancar okova
so ačhada amenđe amaro dad." **14** Thaj o Isus vaćarda lese:
"Manuša, ko man čhuta sudija il delioc pe tumende?" **15** Thaj
vaćarda savorenđe o Isus: "Dičhen thaj aračhen tumen tari
pohlepa. I sa gaći barvalipe te avol manuše, leso džuvdipe ni
avol golestar so isi le." **16** Thaj o Isus vaćarda lendže jekh
paramič: "Nesave barvale manušesi phuv bijanda but bijandipe.
17 Thaj dija gođi ane peste vaćarindoj: 'So ka ćerav? Naj ane
soste te čidav e milajeso ćidipe.' **18** Thaj vaćarda: 'Džanav!
Akh kava ka ćerav! Ka rumiv me thana taro điv thaj ka ćerav
po bare, thaj gothe ka čidav mo điv thaj sa mo šukaripe. **19**
Thaj ka vaćarav korkoro manđe kaj isi man baro barvalipe bute
beršenđe. Ka šaj odmoriv, ka xav, ka pijav, ka veseli man!' **20** A
o Dol lese vaćarda: 'Bigođaleja! Kaja rat ka lav ćo ođi tutar. Thaj
kase ka ačhol sa gova so ćerdan bući?' **21** Gija si kolesa savo
ćidol pese barvalipe ki phuv, a ni ćidol barvalipe savo si šukar e
Devlese ane jakha." **22** A o Isus pe sikadenđe phenda: "Golese
vaćarav tumenđe: Ma daran za sa e đivesa tumare dal ka avol
tumen so te xan, ni tumare telose so ka uraven! **23** Golese
kaj si o džuvdipe po but taro xape thaj tumaro telo po but taro
urajipe. **24** Dičhen e gavranen! Sar ni sejin, ni ti ćiden, save naj
len niti podrumo ni kaj čhuven o điv, thaj o Dol parvarol len, a
kozom sen tumen po vredna lendar? **25** A šaj li neko tumendar
golesa so brinil pe barol leso džuvdipe za jekh đive? **26** Kana
našti ni gova zala te ćeren, sose brinin tumen za ko sa aver? **27**
Dičhen e luluđa ki livada sar baron! Ni ćeren bući, niti suven
pese šeja, a me phenav tumenđe kaj ni o caro o Solomon ane
pire barvale šeja naj sasa urado sar jekh lendar. **28** A ako o Dol
dol e čaraće gija laće šeja ko polje, savi si avđive, a theara
čhudol pe ani jag, dal ni ka brinil pe tumenđe vadži pobut? Sose
gaći zala pačan? **29** A tumen ma brinin tumen isi tumen li so te
xan il so te pijen. Ma daran golese! **30** Gija ćeren e manuša
save ni džanen e Devlese ke kava sveto. Tumaro Dad ano nebo
džanol kaj sa gova trubul tumenđe. **31** Nego roden o carstvo e
Devleso, thaj aver ka dodol pe tumenđe. **32** Ma daran, me cikne
bakre! Tumaro Dad gova manglja te dol tumen te aven ano
carstvo. **33** Bićinen so isi tumen thaj den e čororenđe! Ćeren
tumenđe traste za ke pare save ni phuravon thaj barvalipe ko
nebo savo ni ka ciknjol. Khoni nakašti avol odori te čorol tumaro
barvalipe thaj ni jekh moljco ni ka xal len. **34** Golese kaj si
tumaro barvalipe, gothe ka avol i tumaro ilo." **35** Thaj o Isus
vaćarda lendže: "Aven spremna thaj urade zaki bući, thaj tumare
svetiljke te aven phabarde, **36** sar manuša save ađućaren pe
gospodare savo iril pe taro abav, te aven spremna te putren
lese kana resol thaj marol ko udar. **37** E sluge save si spremna
thaj ađućaren pe gospodare te iril pe, ka aven blagoslovime.
Čače vaćarav tumenđe o gospodari korkoro ka uravol pe sar
sluga, thaj ka phenol lendže te bešen thaj ka avol te kandol
len thaj ka dol len te xan. **38** O gospodari šaj ka avol ki opaš
rat il anglo uštipe taro sojipe. Blagoslovime si e sluge save
ađućaren. **39** A kava džanen: kana bi džanola o čherutno ke
savo sato ka avol o čor, ne bi dola te avol leso čher phago. **40**
Thaj tumen aven spremna, golese so me o Čhavo e Manušeso
ka avav kana ni ka den gođi an savo sato." **41** A o Petar pučlja
e Isuse: "Gospod! Vaćare li amenđe e sikadenđe kaja paramič il
savorenđe?" **42** A o Isus vaćarda lese: "Savo si pobožno thaj
džanglo sluga kas leso gospodari ka čhuvol upreder pe čherese
sluge te dol len te xan ko vreme? **43** Blagoslovimo si gova sluga
kas o gospodari kana avol aračhol le sar ćerol gijate! **44** Čače
vaćarav tumenđe, o gospodari pe po sa o barvalipe ka čhuvol e
sluga. **45** Ako vaćarol o sluga ane po ilo: 'O gospodari ni ka avol
sigate', thaj lol te marol avere slugen thaj e sluškinjen, thaj xal

em pijol, thaj matol. **46** O gospodari ka avol ano đive kana vov
ni ađućarol, thaj ano sato kana ni dol gođi, ka činol e sluga ke
kotora, thaj ka čhuvol le maškar okola save ni pačan ano Dol.
47 A kova sluga savo džanglja so leso gospodari manđol, thaj
naj spremno, thaj ni ćerda pal leso manglipe ka avol but mardo.
48 A okova sluga savo ni džanglja e gospodaresi volja, a ćerda
khanči sose ka avol mardo, ka marol pe le zala. Kase dija pe
but, but ka rodol pe lestar. Kase poverimo but, po but ka rodol
pe lestar." **49** Thaj o Isus vaćarda: "Me aviljem te čhudav i jag e
sudosi ki phuv. So bi mangava te avol već phabardi! **50** Al me
trubul te krstima mučimasa, thaj but manđe pharo sa dok ni
čerdol gova! **51** Dal den gođi kaj me aviljem te anav mir ki phuv?
Na, me aviljem te anav ulaipe maškare manuša. **52** Golese od
akana ka aven ulade e čherutne: trin manuša ka aven ke mingri
rig, a protiv avera duj gola avera trin. **53** Ka uštol o dad protiv o
čhavo, thaj o čhavo protiv o dad, i dej protiv i čhej thaj i čhej
protiv i dej, i sasuj protiv i bori thaj i bori protiv piri sasuj." **54**
Thaj o Isus vaćarda e manušenđe: "Kana dičhen kaj e kale
oblakura ćiden pe nakaro zapad tumen phenen: 'Ka dolpese
bršind', i gija avol. **55** Kana dičhen taro jug phurdol vaćaren: 'Ka
avol tatipe', thaj gija avol. **56** Dujemujenđe! O muj e phuvako
thaj neboso pindžaren, a sar ni pindžaren akala znakura so
čerdon akana? **57** Tumen korkore trubul te džanen so si šukar!
58 Te khoni tužil tumen zbog o dugo savo ni irisaden thaj inđarol
tumen ko sudo, odrumal miri tut lesa, te na vucil tut ko sudo,
golese so o sudija šaj osudil tut thaj te dol tut ke piro manuš te
phandol tut ano phanglipe. **59** A ako phandol tut vaćarav tuće:
Ni ka iklje gothar dok ni poćine dži i paluni para."

13 Ane gova vreme avile nesave manuša thaj vaćarde
e Isusese kaj o Pilat o rimsko upravniko bičhalda te
mudaren nesave Galilejcuren. Thaj mudarde len dok prinosisade
kurbanen ano jerusalemsko Hram. **2** Thaj o Isus vaćarda lendže:
"Tumen li den gođi kaj gola Galilejcura so sesa mudarde si
po grešna tare avera Galilejcura? **3** Na! Phenav tumenđe, i
tumen gija ka mudardon ako ni irin tumen e Devlese. **4** Il, so
si kole dešohtonecar pe kaste pelo o toranj o Siloamsko thaj
mudarda len? Tumen li den gođi kaj von sesa po grešna tare
avera Jerusalimcura? **5** Na! Phenav tumenđe, i tumen gija
ka mudardon ako ni irin tumen e Devlese." **6** O Isus vaćarda
lendže kaja paramič: "Jekhe manuše sasa smokva sadime an
po vinograd. Thaj avilo te dičhol dal anda bijandipe, al ni arakhlja
pe late khanči. **7** Tegani vaćarda e manušese savo ćerda bući
ko vinograd: 'Akh trito berš sar avav thaj rodav bijandipe pi kaja
smokva, thaj ni arakhav. Čhin la! Sose te šučarol i phuv?' **8** A
o manuš so ćerol bući ko vinograd vaćarda lese: 'Barutneja!
Ačhav la vadži kava berš te hunav paše late thaj te čhudav
gunoj paše late. **9** Šaj ka bijanol aver berš. Ako na, ka čhine
la.'" **10** Thaj kana o Isus sikavola ani jekh sinagoga ko savato,
11 thaj dikh, sasa gothe jekh džuvli savi sasa banđarde dumesa
thaj sasa nasvali taro bilačho duxo dešohto berš, thaj naštine
te ačhol šukar. **12** Thaj kana dikhlja la, dija la vika o Isus thaj
phenda laće: "Džuvlije! Oslobodimi san tar ćo nasvalipe!" **13**
Thaj čhuta pe late pe vasta. Thaj i džuvli sigate ispravisajli thaj
hvalisada e Devle. **14** A o vođa tari sinagoga holajlo but sose
o Isus sastarda ko savato, thaj vaćarda e narodose: "Isi šov
đive ano kurko ke save šaj ćerol pe bući! Aven ke gola đive
te sastardon, a na ko savato!" **15** A o Gospod o Isus tegani
vaćarda lendže: "Dujemujenđe! I tumen ćeren bući ko savato.
Tumen li ni putren tumare guruve il e here tari balija, thaj ni
inđaren le te pijol paj? **16** A kala čheja tare Avraamesi kuštik
sava o Sotona phanglja akh dešohto berš, sose te na putrol pe
ko savato?" **17** A kana kava šunde ladžajle savore save sesa
protiv leste, a sa aver narodo sesa bahtale baše sa e šukar
buća o Isus so ćerda. **18** A o Isus vaćarda lendže: "Savo si o
carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **19** Vov si sar
seme e gorušicako, savo lol o manuš thaj čhudol le ano po vrt.
Thaj barol thaj čerdol baro kaš, thaj e čiriklja avena te ćeren
pese thana kaj ka bešen pe leste." **20** Thaj pale vaćarda: "Savo
si o carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **21** Vov si sar
kvasaco savo i džuvli dospil ani bari vangla aresa, sa dži kaj ni
šukljol." **22** Thaj o Isus, dok phirda pe dromesa ano Jerusalim,
nakhlo maškare forura thaj e gava thaj sikavola e manušen. **23**
Thaj khoni pučlja le: "Gospod, dal samo zala ka aven spasime?"
Thaj o Isus vaćarda lendže: **24** "Trudin tumen te den ko tesno
vudar e nebeskoneso, golese kaj but džene ka manđen te den,
al nakašti. **25** Kana o čherutno phandol e vudara tar po čher, ka
avol tumenđe but kasno. Ka ačhen avral, ka čalaven ko vudar
thaj ka phenen: 'Gospod! Putar amenđe e vudara!' Thaj vov ka
vaćarol tumenđe: 'Ni pindžarav tumen katar sen.' **26** Tegani ka
vaćaren: 'Amen xaljam thaj piljam tusa, thaj pe amare droma
sikadan!' **27** A vov ka vaćarol lendže: 'Vaćarav tumenđe: Ni
pindžarav tumen katar sen. Crden tumen mandar save bilačhipe
ćeren!' **28** Gothe ka roven thaj ka aven but holjame, kana ka
dičhen e Avraame e Isako thaj e Jakove thaj sa e prorokuren
ano carstvo e Devleso, a tumen ka aven ikalde avral. **29** Thaj
but džene ka aven taro istok, thaj taro zapad thaj taro sever
thaj taro jug thaj ka bešen ko astali ano carstvo e Devleso.
30 Thaj dikh, kola sosi akana anglal odori ka aven empalal, a
okola save si empalal odori ka aven embare." **31** Ane gova
đive avile nesave fariseja te phenen e Isusese: "Iklji thaj đa
akatar, golese so o caro o Irod manđol te mudarol tut!" **32** Thaj
o Isus vaćarda lendže: "Džan thaj vaćaren gole lisicaće: 'Akh
ikalav e bengen thaj sastarav avđive thaj theara, a trito đive ka
završiv.' **33** Avđive thaj theara thaj prektheara trubul te džav,
golese kaj o proroko našti mudardol avral taro Jerusalim. **34**
Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudare e prorokuren thaj gađi
barencar okolen manušen saven o Dol bičhalda! Kozom droma
mangljem te garavav e čhavoren ćiren sar i khanji pe pujoren
tari pi phak, thaj ni mangljen! **35** Akh, ka avol tumaro čher pusto,
a me vaćarav tumenđe: Ni ka dičhen ma sa dok ni vaćaren:
'Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso.'"

14 Thaj ke jekh savato o Isus đelo ko jekh šorutno e
farisejengo te xal mangro ke leste, thaj savore so sesa
gothe dikhlje an leste so ka ćerol. **2** Thaj dikh, avilo nesavo
manuš anglo Isus kase vasta em pingre šuvlile taro paj. **3** Thaj
o Isus pučlja e učiteljuren taro Mojsijaso zakono thaj e farisejen:
"Premale Mojsijaso zakono šaj li te sastara ko savato il našti?"
4 Von khanči ni vaćarde. Thaj o Isus dolda e nasvale manuše,

sastarda le thaj phenda lese kaj šaj džal. **5** Thaj vaćarda lendže:
“Savo tumendar ni ćerol bući ko savatno đive? Te perol ćo čhavo
il ćo guruv ano bunari ni li ka ikale le sigate ano savatno đive?”
6 Thaj ni sasa len so te phenen ke lese lafura. **7** Kana o Isus
dikhlja sa e manušen save avile te xan, sar roden pese šukar
thana kaj te bešen anglal, vov vaćarda lendže kaja paramič: **8**
“Kana akharen tumen ko abav, ma bešen ke lače anglune
thana. So ako si akhardo po baro manuš tutar? **9** Te okova
manuš so akharda tut te avol thaj te vaćarol: ‘De gova than
kalese.’ Thaj ka ladžare tut i ka crde tut ko bilo savo than savo
ačhilo savo si em palal. **10** Gija kana khoni akharol tut ko abav,
kana ave beš ko poslednjo than, te vaćarol tuće kova so akharda
tut: ‘Amala! Arakhljam tuće po šukar than.’ Tegani ka aven tusa
ko baripe kola save bešen tusa ko astali. **11** Golese savo pes
vazdol, ka peravol pe, a e perade ka aven vazdime.” **12** Thaj o
Isus vaćarda okolese so akharda le: “Kana de xamase il račako
xape, ma akhar će amalen niti ćire phralen, ni će familija, ni će
barvalen pašečerutnen, golese so i von tut ka den vika ko xape.
13 Gija kana ćere abav, akhar e čororen, e banđen, e langalen,
e koren. **14** Len najlen sar te irin tuće. Gija ka ave blagoslovimo,
golese so o Dol ka nagradil tut kana ka vazdol e pravednikuren
taro meripe.” **15** A kana kava šunda jekh tare manuša savo
bešlo pašo astali vaćarda e Isusese: “Blagoslovimo si kova savo
ka xal mangro ano carstvo e Devleso!” **16** A o Isus vaćarda
lese: “Jekh manuš ćerda baro abav, thaj akharda pherdonen. **17**
Thaj kana sasa o vreme e xamaso, bičhalda pe sluga te vaćarol
pe akhardenđe: ‘Sa si postavimo ko astali. Aven!’ **18** Thaj
savore lije te vaćaren kaj našti te aven, thaj jekh vaćarda lese:
‘Ćindem njiva, thaj džav te dikhav savi si. Moliv tut vaćar odori
e manušese kaj golese našti te avav.’ **19** Thaj aver phenda:
‘Ćindem pandž jarmura guruven thaj džav te probiv len sar orin.
Moliv tut vaćar odori e manušese kaj golese našti avav.’ **20** Trito
vaćarda: ‘Andem manđe romnja. Golese našti avav.’ **21** Thaj
avilo o sluga thaj phenda pe gospodese so phende lese. O
Gospod holajlo thaj vaćarda pe slugase: ‘Đa sigate ke droma e
forose, thaj an akari e čororen, e banđen, e sakaten, thaj e
koren.’ **22** Kana gova ćerda vaćarda o sluga pe gospodese:
‘Ćerdem sar so vaćardan, thaj isi vadži thana.’ **23** A o Gospod
vaćarda e slugase: ‘Iklji ke droma thaj pale ograde thaj čhuv
len te aven te pherdol o čher. **24** Golese vaćarav tumenđe kaj
ni jekh okolendar anglunendar kas akhardem ni ka xal tare
abaveso xape.’” **25** Đele e Isusesa but manuša. Vov irisajlo
dikhlja len thaj vaćarda lendže: **26** “Ako neko manđol te avol mo
sikado, trubul te manđol po but man nego pe da em pe dade, pe
romnja thaj pe čhaven, pe phralen, pe phejen, po but nego čak i
po džuvdipe. Savo ni ćerol gija našti avol mo sikado. **27** Thaj
ako khoni manđol te avol mo sikado, mora phiravol po krsto
thaj te džal pale mande. **28** Thaj ko manđol te ćerol kula na
li angleder ka đinol kozom ka trubul lese, thaj ka dičhol šaj li
te završil la? **29** Te ćerda samo o temelji, thaj te ni ačhilo le
pare te završil la, savore save ka dičhen gova ka maren muj
lesa **30** thaj ka vaćaren: ‘Kava manuš lija te vazdol i kula, thaj
naštine sa ćerol la.’ **31** Il savo caro kana džal te marol pe avere
carosa, a angleder golestar ni bešol i ni dičhol dal ka šaj pe
deše miljencar te marol pe okolesa so inđarol pesa biš milje? **32**
Thaj te našti, vov bičhalol manušen ko aver caro, dok si kava
dur thaj molil le te mirin pe. **33** Gija akana khoni tumendar savo
ni mučhol sa so isi le našti avol mo sikado.” **34** Thaj o Isus
vaćarda: “O lon si šukar, a kana hasarol po londipe, sosa ka
lonđarol pe? **35** Naj lačho e phuvaće niti gunojese, gijate čhudol
pe avral. Kas isi kana te šunol, nek šunol!”

15 Thaj pašo Isus ćidije pe pherdo carincura thaj but
grešnikura te šunen le so sikavol. **2** A e fariseja thaj e
učitelja tare Mojsijaso zakono vaćarena maškar peste: “Kava
džal e grešnikurencar thaj xal lencar.” **3** A o Isus vaćarda lendže
kaja paramič: **4** “Ako e manuše isi šel bakre thaj jekh lendar
hasardol, so vov ka ćerol? Ni li ka ačhavol e enjavardeš thaj
enja ki pustinja thaj te džal te rodol gola jekha so hasajli sa dok
ni aračhol la? **5** Thaj kana aračhol la, čhuvol la radosno ke
po piko thaj inđarol la čhere. **6** Thaj kana avol čhere dol vika
pe amalen thaj e pašutnen vaćarindoj: ‘Aven radosna mancar!
Arakhljem me hasarde bakra!’ **7** Vaćarav tumenđe kaj savore
ano nebo ka radujin pe po but pašo jekh grešniko savo iril pe e
Devlese nego baše enjavardeš thaj enja čačutne savenđe ni
trubul pokajipe.” **8** O Isus vaćarda thaj kava: “Savi goja džuvli
sava isi la deš srebrenjakuri pare, i kana hasarol jekh rupuni
parava, ni phabarol i svetiljka, thaj ni šulavol o čher, thaj ni rodol
šukar sa dok ni aračhol la? **9** Thaj kana aračhol la, akharol pe
amalinjen thaj e pašečerutnjen: I phenol lendže ‘Radujin tumen
mancar! Me arakhljem i rupuni parava so hasardem!’ **10** Gija,
vaćarav tumenđe kaj i e melekura e Devlese ano nebo ka radujin
pe jekhe grešnikose savo iril pe ko Dol.” **11** Thaj o Isus vaćarol:
“Jekhe manuše sesa duj čhave. **12** Thaj o cikneder vaćarda e
dadese: ‘Dade! Dema so preperol taro amaro barvalipe manđe.’
Thaj o dad ulada lendže o barvalipe. **13** Thaj pale nesavo đive,
čidija o cikneder čhavo sa piro, đelo ani durutni phuv, odori xalja
sa o barvalipe thaj živisada dilikane. **14** Thaj kana xalja sa e
pare, sasa but baro bokhalipe ane goja phuv, thaj ni sasa le so
te xal. **15** Thaj đelo ke jekh manuš thaj rodija bući, thaj gova
manuš bičhalda le ane piro polje te aračhol e balen. **16** Thaj o
čhavo sasa gija bokhalo kaj bi xala i gova so xan e bale, al
khoni ni dija le ni gova. **17** Thaj kana avilo ane peste, vaćarda:
Kobor e bućarne ke mo dad isi len so te xan, a me kate merav
bokhalo! **18** Ka džav manđe čhere, ke mo dad, pa ka vaćarav
lese: ‘Dade, grešisadem angle tute thaj anglo Dol. **19** Našti te
akhardivav ćiro čhavo. Le man sar jekhe tar ćire bućarne.’ **20**
Tegani uštilo em đelo ke po dad. A kana sasa po dur tar po
čher, dikhlja le leso dad, thaj pelo lese žal, thaj prastija lija le
ani angali thaj čumidija le. **21** A o čhavo vaćarda lese: ‘Dade,
grešisadem angle tute thaj anglo Dol! Našti te akhardivav ćiro
čhavo.’ **22** A o dad phenda e slugenđe pirenđe: ‘Ikalen emšukar
fostano thaj uraven le, thaj den le angrustik ko va thaj pođipe ke
pingre! **23** Thaj anen okole terne thule guruve činen le, te xa
thaj te raduji amen. **24** Golese kaj mingro čhavo sasa mulo
thaj irisajlo ko džuvdipe, sasa hasardo thaj akana arakhadilo!’
Thaj lije te radujin pe. **25** A leso čhavo o phureder sasa ano
polje, thaj kana avilo pašo čher šunda čhelipe thaj bašalipe. **26**
Thaj dija vika jekhe sluga thaj pučlja le: ‘Sosi gova?’ **27** A vov
vaćarda lese: ‘Ćiro phral avilo, thaj ćo dad činda terne thule

guruve, so dikhlja le džuvde thaj saste.' **28** Thaj o phureder
phral holajlo thaj ni manglja te avol andre. Tegani iklilo leso dad
thaj molisada le te dol ano čher. **29** A vov vaćarda pe dadese:
'Akh kandav tut sar robo gaći berša, thaj nikad ni phagljem ćo
lafi, thaj manđe ni jekh drom ni dijan ni buzore te radujima me
amalencar. **30** A kana avilo ćo čhavo savo ćo barvalipe čhorda e
kurvencar, čhindan lese terne thule guruve.' **31** A o dad vaćarda
lese: 'Mo čhavo! Kaj džav manca san, thaj sa mingro ćiro si. **32**
Trubul te ave radosno thaj bahtalo, golese kaj ćo phral sasa
mulo thaj irisajlo ko džuvdipe, sasa hasardo thaj arakhadilo.'"

16 O Isus vaćarda kaja paramič pe sikadenđe: "Jekhe barvale
manuše sasa jekh upravitelji savo vodila leso barvalipe,
savese phende kaj xalja leso barvalipe. **2** Thaj akharda le o
barvalo thaj vaćarda e upraviteljese: 'So šunav kava tutar? Sikav
manđe o đinipe tar ći bući pe mo barvalipe, golese kaj našti pe
mo barvalipe te ave upravitelji.' **3** A o upravitelji vaćarda ane
peste: 'So ka ćerav? O barvalo barutno mingro ka lol mandar i
bući. Te hunav našti. Te mangav lađo manđe. **4** Džanav so ka
ćerav! Kana ka ćerav sa gova ka manđen ma savore ane pire
čhera kana ka ačhav bizi bući.' **5** Thaj dija vika sa kolen save
sesa lese barutnese borči thaj pučlja e prvone: 'Kobor san borči
me barutnese e barvalese?' **6** A vov phenda: 'Šel bačve taro
maslinsko ulje.' Thaj vaćarda lese o upravitelji: 'An o lil ćiro thaj
sigate le thaj pisi pinda.' **7** A pale gova e dujtone pučlja: 'Kobor
san borči?' A vov vaćarda: 'Šel mere điv.' Thaj vaćarda lese:
'Le ćiro lil thaj pisi ohtovardeš.' **8** Thaj o barvalo hvalisada pe
bičačutne upravitelje, kobor si džanglo so gija ćerda. Golese
kaj e čhave tar kava sveto si po snalažljiva ane buća slična e
manušencar save si sar von, nego e čhave e svetlose. **(aiōn
g165)** **9** Thaj me vaćarav tumenđe: so isi tumen barvalipe kale
svetoso den averenđe te ćeren tumenđe amalen. Kana ni ka
avol tumenđe više korisno o barvalipe kale svetoso, ka aven
primime ane čhera sa e đivesenđe ano nebo. **(aiōnios g166)** **10**
Savo si verno ane cikne buća vov ka avol ke po bare buća
verno, thaj ko naj verno ano cikne buća, ane po bare buća ni
ka avol verno. **11** Gijate te naj sen verna ane kale svetoso
barvalipe, ko ka dol tumen nebesko barvalipe? **12** Thaj ako
ane avereso barvalipe naj san verno, ko ka dol tumen tumaro?
13 Ni jekh sluga našti kandol tar jekh drom dujen barutnen. Il
jekhe ni ka manđe, a dujtone ka manđe, il jekhe ka šune, a e
dujtone ni ka šune. Našti kanden e Devle thaj o barvalipe." **14** A
kava so šunde e fariseja, save sesa pohlepna parenđe, marde
muj e Isusesa. **15** Thaj o Isus phenda lendže: "Tumen ćeren
tumen pravedna angle manuša, al o Dol džanol tumare ile. So
si baro ane manušenđe jakha, ane Devlese jakha si gadno."
16 O Isus vaćarda: "Sikljona sa e Mojsijaso zakono thaj e lila
save pisade e prorokura, sa dži kaj o Jovane o krstitelji ni avilo.
Od teg vaćara o Lačho lafi taro carstvo e Devleso, thaj phena
savorenđe te den ane leste. **17** Al gova ni značil kaj o Zakono
više ni vredil, golese so po loče si te načhen o nebo thaj i
phuv nego nesavo slovo andar o zakono te perol. **18** Sar savo
mučhol pe romnja thaj lol avera, preljuba ćerol, savo lol ačhade
džuvlja, preljuba ćerol." **19** O Isus vaćarda vadži jekh paramič:
"Nesavo manuš sasa barvalo, savo urado sasa ane barvale
šeja, thaj živisada ano barvalipe xalja thaj pilja sa e đivesa. **20** A
sasa jekh čororo, leso alav sasa Lazar, savo pašljola angle
leso vudar phumbalo. **21** Thaj čeznila te čaljol e troškendar so
perena tare barvaleso astali, thaj e džukle avena thaj čarena
e phumba lese. **22** A kana mulo o čoro, e melekura inđarde
le ani angali e Avraamese. Thaj posle i o barvalo mulo, thaj
prahosade le. **23** Thaj o barvalo sasa ano than kaj sesa e mule
ane muke thaj vazdija pe jakha thaj odural dikhlja e Lazare
ani angali e Avraamese. **(Hadēs g86)** **24** Thaj dija vika: 'Dade
Avraame! Dikh pe mande thaj bičhal e Lazare te čhuvol po naj
ano paj, te šudarol mi čhib, golese kaj mučima ane kaja jag.'
25 O Avraam vaćarda lese: 'Čhaveja! Detu gođi kaj ane ćo
džuvdipe sa sasa tut šukar, a e Lazare sa bilačhipe, thaj akana
lese kate šukar, a tu muči tut. **26** Thaj prekale sa gova maškare
amende si bari provalija. Kola save manđen te načhen katar
odori tumende, našti, ni gothar amende te načhen.' **27** Tegani
vaćarda: 'Moliv tut, dade Avraame, te bičhale e Lazare ano čher
me dadeso. **28** Golese kaj isi man pandž phrala. Nek vaćarol
lendže te ne bi i von avena ke kava than e mučimaso.' **29** Thaj
vaćarda lese o Avraam: 'Len isi okova so pisada o Mojsija thaj e
prorokura. Len nek šunen.' **30** A vov vaćarda lese: 'Na, dade
Avraame! Te avilo lendže neko tare mule ka pokajin pe.' **31** A o
Avraam vaćarda lese: 'Te ni šunde e Mojsija thaj e prorokuren,
ni ka šunen ni te uštilo neko tare mule.'"

17 A o Isus e sikadenđe vaćarda: "O iskušenje mora te avol,
al pharo okole manušese prekal kaste avol o iskušenje. **2**
Pošukar ka avol lese te umlavol pe e baresa tari vodenica, thaj
te čhudol pe ano more, nego te navodil ko greh jekhe tare kala
cikne. **3** Aračhen tumen!" Te ćerda bilačhipe ćo phral o pobožno,
vaćar lese kaj gova naj šukar, pa ako pokajil pe, oprosti lese. **4**
Thaj ako efta droma ko đive grešil premal tute, thaj efta droma
avol tute thaj vaćarol: "Kajima", oprosti lese. **5** Thaj vaćarde
e apostolura e Gospodese: "Pher amen pačaimasa." **6** A o
Gospod vaćarda: "Kana bi avola tumen pačaipe gaći cikno
sar e gorušicako seme, bi vaćarena kale dudinkaće: 'Ikal tut
taro koreno thaj sadi tut ano more!' Ka šunola tumen. **7** Savo
tumendar ka phenol pe slugase, savo hunol i phuv il aračhol e
bakren, kana iril pe andaro polje: 'Av akari, beš te xa mangro'?
Na, nijekh tumendar. **8** Mesto gova ka vaćaren: 'Ćer manđe te
xav! Čhuv tuće i kecelja thaj kande ma dok xav thaj pijav! A pale
gova šaj i tu te xa thaj te pije.' **9** E slugase ni zahvalil pe o
barutno, golese so si gova lesi bući. **10** Gija i tumen kana šunen
e Devle vaćaren: 'Naj sam vredna hvalaće. Samo sam sluga
save ćera amari bući.'" **11** Thaj kana đele ano Jerusalim, o Isus
nakhlo maškari granica ki phuv Samarija thaj i phuv Galileja. **12**
Thaj kana dija ane jekh foro, arakhlje le deš phumbale (gubavci),
save ačhena dur. **13** Thaj vazdije po glaso vaćarindoj: "Isuse,
Gospod! Smiluji tut pe amende!" **14** Kana o Isus dikhlja len
vaćarda: "Džan thaj sikaven tumen e sveštenikurenđe." I gija
phirindoj sastile. **15** A jekh lendar dikhlja kaj sastilo, irisajlo
thaj hvalisada e Devle andaro sa o glaso. **16** Thaj pelo angle
Isusese pingre, thaj zahvalisajlo. Thaj gova sasa Samarijanco.
17 A o Isus pučlja le: "Na li sastiljen deš džene? Kaj si kola
enja? **18** Sar maškar lende ni arakhlja pe nijekh te iril pe te
zahvalil e Devlese, nego samo kava manuš andari aver phuv?"

19 Thaj vaćarda lese: “Ušti thaj đa! Sastarda tut ćo pačaipe ane
mande.” 20 Pučlje e Isuse e fariseja: “Kana ka avol o carstvo e
Devleso?” A o Isus vaćarda lendže: “O carstvo e Devleso ni ka
avol te dičhol pe jakhencar. 21 Ni ka vaćarol pe: ‘Aktalo kate
si!’, il: ‘Odori si!’ O carstvo e Devleso si maškar tumende.” 22
A e sikadenđe phenda: “Ka avol o vreme kana ka manđen te
dičhen ma barem jekh đive kana me, o Čhavo e Manušeso, ka
vladiv sar caro, al nakašti. 23 E manuša ka vaćaren tumenđe:
‘Akh kate si!’, il: ‘Ek odoring!’ Al ma ikljen, thaj ma prasten te
roden ma. 24 Golese so me o Čhavo e Manušeso kana ka
avav sar i munja so strefil andaro nebo, thaj ka svetliv sa so si
talo nebo. 25 Al angleder trubul but te avav mučimo, thaj kala
kuštika mora čhuden ma pestar. 26 Thaj sar sasa ano vreme e
Nojaso gija i ka avol ane đivesa kana me o Čhavo e Manušeso
ka avav. 27 Xalje, pilje, lije pe, dije pe dži kova đive dži kana o
Noj dija ani barka, thaj avilo o baro paj thaj tasile sa okola save
ni sesa ani barka. 28 Gija sasa i ane Loteso vreme kana sasa
vov džuvdo. E manuša ano foro i Sodoma xalje pilje, ćinde,
bićinde, sadisade, vazdije čhera. 29 A o đive kana iklilo o Lot
andari Sodoma, čalada i jag thaj pele žuta bara save phabon
taro nebo thaj mudarda sa okolen so ačhile ano foro. 30 Gija
tar jekh drom kana ka avav me o Čhavo e Manušeso. 31 Ane
gova đive savo ka avol ko krovo, a lese šeja ano čher andre,
ma te uljol te lol len! Savo si ano polje, ma te iril pe ano foro
pal pe šeja. 32 Den tumen gođi sar muli e Lotesi romni! 33
Golese savo dičhol te aračhol po džuvdipe, ka hasarol le, a
ko hasarol po džuvdipe, ka aračhol le. 34 Vaćarav tumenđe,
ane goja rat kana ka avav, tare duj manuša save pašljon ko
than e pašljimaso, jekh ka lol pe, a dujto ka ačhol ko than e
pašljimaso. 35 Tare duj džuvlja save meljin ano mlin, jekha ka
lol pe, a i dujto ka ačhol. 36 Duj ka aven ki njiva, jekh ka lol pe,
dujto ka ačhol.” 37 Thaj e sikade pučlje e Isuse: “A kaj gova,
Gospod?” A vov vaćarda lendže kaja paramič: “Kaj si mulikano,
odori ćiden pe e čiriklja save xan mulikano mas.”

18 O Isus vaćarda pe sikadenđe paramič te sikavol len sar
trubul te molin pe thaj te ačhen ane gova. 2 Vaćarda:
“Ane jekh foro sasa jekh sudija savo ni darajlo e Devlestar thaj
ni marisada e manušenđe. 3 Ane gova foro sasa jekh romni
savako rom mulo thaj avola stalno leste thaj vaćarola: ‘Dema
pravda angle kova savo tužil man!’ 4 Vov jekh vreme ni manglja
te pomožil laće, al kana nakhlo nesavo vreme vaćarda korkoro
pese: ‘I ako ni darav taro Dol, thaj ni mariv e manušenđe, ka
pomoživ laće. 5 Ka braniv kala udovica golese so avol but
droma ke mande, te ma avol te dosadil man!’” 6 Tegani vaćarda
o Gospod o Isus: “Šunen so vaćarda o bičačutno sudija! 7 A so
ka ćerol o Dol? Ni li ka branil okolen kas vov birisada save vapin
lese rat em đive? Vov li ka ačhavol len te ađućaren? 8 Vaćarav
tumenđe, kaj ka aračhol len. Al me o Čhavo e Manušeso kana
ka avav ki phuv ka arakhav li gasavo pačaipe?” 9 Teg o Isus
vaćarda jekh paramič okolenđe save dije gođi pese kaj si
čačutne, thaj korkore pes dikhlje po baren averendar: 10 “Duj
manuša đele ano Hram te molin pe e Devlese: Jekh fariseji, a
dujto carinco. 11 O farisejo ačhilo thaj molisada pestar: ‘Devla!
Hvaliv tut kaj najsem sar kala avera manuša: čora, bičačutne,
preljubnikura il sar kava o carinco. 12 Postiv duj droma ko kurko,
dav tu dešto kotor tare sa so isi man.’ 13 A o carinco odural
ačhilo, ni manglja ni pe jakha te vazdol ano nebo, thaj čalada
pe ano kolin te sikavol kobor lese pharo thaj vaćarda: ‘Devla,
av milostivno pe mande grešnikose!’ 14 Vaćarav tumenđe: o
carinco đelo čhere opravdimo anglo Dol, a na kava o farisejo.
Golese savo pes vazdol, ka peravol pe, a e perade ka aven
vazdime.” 15 Ande anglo Isus thaj e cikne čhavoren te čhuvol
pe vasta pe lende thaj te blagoslovil len. A kana dikhlje gova e
sikade vaćarde lendže te ni ćeren gova. 16 A o Isus vaćarda pe
sikadenđe: “Mučhen e čhavoren ke mande thaj ma ačhaven
len, golese so gasavenđe preperol o carstvo e Devleso! 17
Čače vaćarav tumenđe, savo ni primil o carstvo e Devleso
sar čhavoro, ni ka dol ane leste!” 18 Thaj pučlja e Isuse jekh
šorutno: “Učitelju šukareja, so te ćerav te avol ma džuvdipe bizo
meripe?” (aiōnios g166) 19 A o Isus phenda lese: “Sose akhare
man šukareja? Khoni naj šukar samo o Dol. 20 E Devlese
zapovestura džane: ‘Ma čher preljuba’, ‘Ma mudar’, ‘Ma čor’,
‘Ma svedoči xoxavne’, ‘Poštuji će dade thaj će da!’” 21 A o
šerutno vaćarda: “Sa kava ćerdem taro mo ternipe.” 22 A kana
šunda kava o Isus vaćarda lese: “Vadži jekh trubul tut: bićin
sa so isi tut thaj de e čororenđe, thaj ka avol tu barvalipe ko
nebo. Thaj posle ava pale mande!” 23 A kana gova šunda sasa
bibahtalo, golese kaj sasa but barvalo i ni manglja te bićinol
sa. 24 A kana dikhlja le o Isus kaj sasa bibahtalo, vaćarda:
“Kobor si pharo te džal pe ano carstvo e Devleso kolenđe so
si barvale! 25 Poločhe e kamilaće te načhol maškare kana e
suvaće nego o barvalo te dol ano carstvo e Devleso!” 26 A
kola save šunde le, pučlje le: “A ko šaj te spasil pe?” 27 A o
Isus vaćarda: “So o manuš dol gođi kaj našti ćerol, o Dol šaj
ćerol.” 28 Thaj o Petar phenda: “Akh, amen sa ačhadam amaro
thaj pale tute đa.” 29 A o Isus vaćarda lendže: “Čače vaćarav
tumenđe: ‘Sa jekh savo ačhada po čher, il e romnja, il e phralen,
il e dade thaj pe deja, il e čhaven pašo carstvo e Devleso 30
ka primil akana po but ke akava sveto okolestar so ačhada
thaj ka primil džuvdipe bizo meripe ko sveto savo avol.” (aiōn
g165, aiōnios g166) 31 Čidija o Isus e dešudujen apostoluren thaj
vaćarda lendže: “Ake đa upre ano Jerusalim. Odori ka čerdol sa
okova so e prorokura pisisade ano Sveto lil mandar taro Čhavo
e Manušeso. 32 Kaj ka den ma ke manuša save ni džanen e
Devlese, thaj ka maren muj mancar, ka ladžaren ma thaj ka
čhungaren ma. 33 Thaj ka šibin ma thaj ka mudaren ma a o trito
đive ka uštav tare mule.” 34 Thaj e sikade khanči ni haljarde tar
gova so vaćarda o Isus. O značenje tar kala lafura sasa lendar
garado thaj ni džanglje so sasa lendže vaćardo. 35 A kana o
Isus reslo pašo foro Jerihon, jekh koro manuš savo bešindoj
mangljarola ko drom. 36 Thaj kana o koro šunda kaj pherdo
manuša načhen, pučlja: “So si gova?” 37 Thaj vaćarde lese kaj
načhol o Isus taro foro Nazaret. 38 Thaj o koro dija vika: “Isuse,
Čhaveja e Davideso, smiluji tut pe mande.” 39 Thaj nesave
manuša save đele anglo Isus phende lese te na dol vika gaći,
thaj vov pozurale dija vika: “Čhaveja e Davideso, smiluji tut pe
mande!” 40 O Isus šunda le thaj ačhilo thaj vaćarda te anen e
kore manuše paše leste. Kana ande le pučlja le o Isus: 41 “So
manđe te ćerav tuće?” A vov vaćarda: “Gospod! Mangav te
dikhav!” 42 A o Isus phenda lese: “Ćo pačaipe sastarda tut.

Ake, dikh!” **43** Thaj sigate dikhlja, đelo palo Isus thaj hvalisada e
Devle. Thaj savore save dikhlje kava hvalisade e Devle.

19 Thaj kana dija o Isus ano foro Jerihon, dok nakhlo gothar,
2 avilo nesavo manuš so akhardola Zakej, savo sasa
šerutno e carincurengo, thaj sasa barvalo. **3** Thaj manglja te
dičhol e Isuse, te dičhol ko si vov, thaj naštine tare but manuša,
golese kaj o Zakej sasa cikno. **4** Thaj prastaja po anglal, uštilo
pi divljo smokva te dičhol le, golese kaj džanglja kaj o Isus ka
načhol gothar. **5** Thaj kana avilo o Isus ke gova than, dikhlja le
upre, thaj vaćarda lese: “Zakej! Ulji sigate! Avđive trubul te avav
gosto ane ćo čher.” **6** Thaj o Zakej sigate ulilo taro kaš, thaj anda
le an po čher radosno. **7** Thaj savore, kana dikhlje kava, vaćarde
maškar peste kaj ne bi trubula te avol ano čher e grešnikose. **8**
A o Zakej ačhilo thaj vaćarda e Gospodese: “Gospod! Akh opaš
mo barvalipe ka dav e čororenđe, thaj ako nekas phabardem ka
iriv lese štar droma po but.” **9** A o Isus vaćarda lese: “Avilo
avđive spasenje kale čherese, golese kaj si i kava čhavo e
Avraameso! **10** Golese kaj me o Čhavo e Manušeso aviljem te
rodav thaj te spasiv so si hasardo.” **11** But manuša gova šunde
thaj o Isus vaćarda lendže jekh paramič, golese kaj sesa pašo
Jerusalim, thaj dije gođi kaj akana ka avol o carstvo e Devleso.
12 Thaj o Isus vaćarda gijate: “Jekh manuš tari prešundi familija
đelo ani durutni phuv te postavin le za ko caro, thaj te iril pe.
13 Angleder so đelo akharda dešen piren slugen thaj dija len
po opaš kila srebro, thaj vaćarda lendže: ‘Trgujin sa dži kaj ni
avav.’ **14** A e manuša tar lesi phuv mrzisade le thaj bičhalde pe
manušen te vaćaren e po bare carose: ‘Ni manga vov te caruil
pe amende.’ **15** Thaj kana irisajlo sar caro, vaćarda te akharen
okolen slugen kase dija e srebrenjakuri, te dičhol so ćerde. **16**
Tegani avilo o angluno thaj vaćarda: ‘Barutneja! Ćerdem deš
droma po but nego so dijan ma.’ **17** Thaj vaćarda lese o caro:
‘But šukar. Tu san šukar sluga! Kana sana manđe šukar ko
cikno akh dav tut te ave pe deš forura embaro.’ **18** Thaj avilo o
dujto thaj vaćarda: ‘Barutneja! Ćerdem pandž droma po but
nego so dijan ma.’ **19** O caro vaćarda: ‘Šukar! Tu av embaro
pe pandž forura.’ **20** O trito avilo thaj vaćarda: ‘Barutneja! Ake
ćo rupunipe. Garadem le ano kotor e šejengo **21** golese kaj
daraljem tutar. Golese kaj san zuralo manuš. Le so naj ćiro, thaj
čide so ni sejisadan.’ **22** A o caro vaćarda lese: ‘Pal će lafura ka
sudiv tut, bi lačheja slugo! Džangljan kaj sem zuralo manuš, kaj
lav okova so naj mingro, thaj čidav so ni sijisadem? **23** Pa sose
ni dijan mo srebro e trgovcurenđe, thaj me kana ka avav ka
čidav gova kamatencar?’ **24** Thaj vaćarda averenđe so ačhile
angle leste: ‘Len gova rupunipe lestar thaj den le okolese so isi
le pandž kile srebrenjakuri.’ **25** Thaj vaćarde lese: ‘Barutneja! Le
isi le pandž kile srebro.’ **26** A o caro vaćarda lendže: ‘Golese kaj
vaćarav tumenđe kole so isi ka dol pe lese, a kole so naj ka lol
pe lestar i okova zala so isi le. **27** A kolen me dušmajen, save ni
manglje te avav lengo caro pe lende, anen len akari, thaj činen
len angle mande.’” **28** Thaj kana vaćarda lendže gova o Isus
đelo anglal, thaj đelo upre ano foro Jerusalim. **29** Kana avile
pašo gav Vitfaga thaj o gav Vitanija pašo brego savo akhardola
Maslinsko, bičhalda pe dujen sikaden. **30** Thaj vaćarda lendže:
“Džan ane gova gav angle tumende, thaj ka aračhen cikne
here phanglo pe savo nijekh manuš ni uklilo. Putren le thaj
anen le. **31** Thaj ako khoni pučol tumen: ‘Sose putren le?’, gija
vaćaren lese: ‘E Gospodese trubul.’” **32** Kana đele, arakhlje sar
so vaćarda lendže o Isus. **33** A kana putarde e cikne here pučlje
len e manuša kaso sasa o cikno her: “Sose putren e cikne
here?” **34** A von vaćarde: “E Gospodese trubul.” **35** Thaj ande le
ko Isus, thaj čhute pe fostanura po cikno her, thaj bešljarde e
Isuse pe leste. **36** Thaj kana đelo o Isus nakaro Jerusalim, e
manuša čhute pe fostanura ko drom te den čast e Isusese. **37**
Kana avilo pašo than kaj počnil o brego o Maslinsko, lije but
sikade te radujin pe thaj te hvalin e Devle tare sa o glaso baše
čudesura so dikhlje. **38** Vaćarde: “Blagoslovimo o caro savo
avol ano alav e Gospodeso! Mir ko nebo thaj slava e Devlese
ko učipe!” **39** Thaj nesave fariseja save sesa maškare manuša
vaćarde lese: “Učitelju! Vaćar će sikadenđe te na phenen gova!”
40 Thaj o Isus vaćarda lendže: “Phenav tumenđe, ako von ni
vaćaren, e bara ka vaćaren!” **41** Thaj kana avilo o Isus pašo
Jerusalim dikhlja o foro thaj ruja lese. **42** Vaćarda: “O, so bi
mangava i tu avđive te džane so ka anol će mir! Akana si kasno
i o mir garado tutar. **43** Golese kaj ka aven e đivesa kana e
dušmanura ka vazden tuće bare duvara, ka opkolin tut thaj ka
čičiden tut tare sa e riga. **44** Ka peraven tut thaj ka mudaren
kolen save bešen ane tute. Thaj ni ka ačhaven nijekh bar ko
leso than, golese kaj ni džangljan o vreme kana avilo tute o
Dol.” **45** Thaj kana dija ano Hramo o Isus lija te tradol okolen
save bićinena ane leste. **46** Vaćarda: “Ano Sveto Lil ačhol:
‘Mo čher ka avol čher e molitvako’, a tumen ćerden le ‘čher
kaj garaven pe e čora.’” **47** Thaj o Isus sikada ano Hram sa
jekh đive. Thaj e šorutne e sveštenikurenđe, e učitelja tare
Mojsijaso zakono katane e manušenđe šerutnencar dikhlje sar
te mudaren e Isuse. **48** Al ni arakhlje so te ćeren lese, golese
kaj sa e manuša džana pale leste, thaj šunde sa lese lafura.

20 Jekh đive kana o Isus ano Hramo sikada e manušen
thaj vaćarda o Lačho Lafi, avile e šorutne sveštenikura, e
učitelja tare Mojsijaso zakono, thaj e phuredera. **2** Thaj pučlje
le: “Vaćar amenđe kotar tuće pravo kava te ćere? Ko dija tut
kava pravo?” **3** A o Isus vaćarda lendže: “I me tumen ka pučav.
Vaćaren manđe: **4** O Dol li vaćarda e Jovanese te krstil e
manušen, il e manuša vaćarde lese gova te ćerol?” **5** Thaj
von vaćarde maškar peste: “Te vaćardam kaj si taro Dol, ka
vaćarol sose ni pačajam e Jovane. **6** A te vaćardam kaj si
tare manuša, savore ka čhuden bara pe amende, golese kaj
savore pačaje kaj o Jovane o krstitelji sasa proroko.” **7** Thaj von
vaćarde e Isusese: “Ni džana ko dija pravo e Jovane te krstil.” **8**
A o Isus vaćarda lendže: “Ni me ni ka vaćarav tumenđe kotar
manđe kava pravo.” **9** Thaj o Isus lija te vaćarol kaja paramič:
“Jekh manuš sadisada drakha ane vinograd, thaj iznajmisada e
manušenđe i phuv te ćeren bući gothe, a vov đelo ko foro te
bešol pherdo berša. **10** Thaj kana barili i drakh, bičhalda pe
sluga ke gola manuša te ćiden o kotor taro bijandipe e drakhako
so lese preperol. A e manuša save ćerde bući ki drakh marde le,
thaj bičhalde le čuče vastencar. **11** Thaj bičhalda avere sluga,
a i gole marde thaj ladžarde thaj bičhalde le čuče vastencar.
12 Thaj bičhalda tritone; a le ratvarde le, thaj tradije le. **13**
Tegani o manuš kasi sasa i drakh vaćarda: ‘So te ćerav? Te

bičhalav me mangle čhave, šaj le ka poštujin.' **14** A e manuša
save ćerde bući ki drakh kana dikhlje lese čhave, vaćarde jekh
averese: 'Kava si leso čhavo. Aven te mudara le te ačhol gova
amenđe so si leso!' **15** Thaj ikalde le avral tare drakha thaj
mudarde le. So den gođi so ka ćerol o manuš so si lesi drakh
kale manušenđe kana ka šunol so ćerde? **16** Ka avol thaj sa ka
mudarol e bućarnen, thaj i drakh ka iznajmil averenđe." A kala
save šunde vaćarde e Isuse: "Ma te dol o Dol gova te avol!" **17**
A o Isus dikhlja ane lende thaj vaćarda: "A so ačhol ano Sveto
Lil: 'O bar so čhudije e manuša save vazden e duvara ćerdilo
em glavno bar taro ugao?' **18** Savo perol pe gova bar, o bar
ka phađol le ke kotora, a ako perol gova bar pe nekaste ka
mudarol le." **19** Thaj dikhlje e šorutne e sveštenikurenđe thaj e
učitelja tare Mojsijaso zakono ane gova sato te vazden po va
pe leste, al darajle tare but manuša, golese kaj haljarde kaj o
Isus kaja paramič vaćarol lendar. **20** E učitelja tare Mojsijaso
zakono thaj e šorutne sveštenikura dikhlje po Isus thaj bičhalde
ke leste špijunuren, save ćerde pe čačutne, te bi dolen e Isuse
kaj vaćarol khanči bilače te bi dena le ko rimsko upravitelji.
21 Thaj pučlje e Isuse: "Učitelju! Džana kaj šukar vaćare thaj
sikave, thaj ni diče ko si ko, nego čače sikave o drom e
Devleso. **22** Vaćar amenđe trubul li te da o porezi e carose il
na?" **23** A o Isus dikhlja lengo lukavstvo thaj vaćarda lendže: **24**
"Sikaven manđe jekh rupuni para savesa poćinen o porezi. Kaso
muj si kate ke pare thaj kaso alav?" A von savore vaćarde:
"E caroso." **25** A vov vaćarda lendže: "Den so si e caroso e
carose, a so si e Devleso den e Devlese." **26** Thaj naštine
te aračhen khanči bilače ane lese lafura angle manuša, thaj
divisajle pašo leso vaćaripe, thaj khanči ni vaćarde. **27** Gija avile
nesave sadukejura save vaćarena kaj khoni ni ka uštol tare
mule, thaj pučlje e Isuse: **28** "Učitelju! O Mojsije amenđe dija
zakono kana merol nekaso phral, thaj ačhavol romnja a ni sasa
len čhave. Gova manuš trubul te lol pe phralese romnja te šaj
bijanol čhave savese ka preperol sa o barvalipe e muleso thaj te
phiravol leso alav. **29** Sesa efta phrala, a angluno lija romnja
thaj mulo bize čhave, **30** thaj o dujto lija la, thaj vov mulo, **31**
thaj o trito lija la, i gija so efta. Thaj ni ačhade čhaven pal peste,
thaj savore mule. **32** Thaj empalal muli i romni. **33** Kana ka
ušten e mule, kasi romni ka avol golese kaj sasa so eftanenđi
romni?" **34** Thaj o Isus vaćarda lendže: "Manuša kale svetose
len pe thaj den pe. **(aiōn g165)** **35** A okolen saven o Dol dičhol
sar dostojna te ušten tare mule, thaj ka aven džuvde an kova
sveto savo avol, ni ka len pe thaj ni ka den pe. **(aiōn g165)** **36**
Golese kaj nakašti ni meren, golese kaj ka aven sar melekura.
Von si e Devlese čhave, golese so o Dol ka vazdol len tare
mule. **37** A kaj e mule ka ušten, thaj i o Mojsije vaćarda ando
Sveto Lil so pisil taro grmo savo phabol. Gothe vov e Gospod
dol vika sar Devle e Avraameso thaj Devle e Isakoso thaj Devle
e Jakoveso. **38** A o Dol naj Dol e mulengo nego e đuvdengo,
golese so si lese savore džuvde." **39** A nesave učitelja tare
Mojsijaso zakono vaćarde e Isusese: "Učitelju! Šukar vaćardan."
40 Darajle thaj khoni ni tromaja te pučol le khanči. **41** Thaj o Isus
pučlja len: "Sar gova šaj vaćaren kaj si o Hristos čhavo e caroso
e Davideso? **42** Kana korkoro o David vaćarol ane po psalmo
savo ačhol ano Sveto Lil: 'Vaćarda o Gospod e Gospodese
mingrese: Beš ko počasno than paše mande **43** dži kaj ni
pašljarav e dušmanen tale pingre ćire.' **44** O David akharda e
Hriste Gospod, pa sar šajine te avol leso čhavo?" **45** Thaj angle
sa e manuša, o Isus vaćarda pe sikadenđe: **46** "Aračhen tumen
tare učitelja tare Mojsijaso zakono save manđen te džan ane
bare fostanura, thaj roden e manuša te pozdravin len thaj te den
len poštujipe ke trgura thaj te ačhaven lendže anglune thana te
bešen ke sinagoge thaj ke abava, **47** save ko hohajpe len o
imanje e udovicengo, xoxavne thaj dugačko molin pe e Devlese.
Von ka aven but osudime."

21 Thaj ano Hramo o Isus dičhola sa e barvalen sar čhuven
daro e Devlese ani hramsko riznica. **2** Thaj dikhlja jekha
čora udovica sar čhuta duj em cikne pare. **3** Thaj vaćarda:
"Čače, vaćarav tumenđe, kaja čorori udovica čhuta po but e
Devlese savorendar! **4** Golese kaj savore lendar čhute so sasa
len pobut, a voj gija čorori, sa dija so sasa la." **5** Thaj kana
nesave sikade lije te vaćaren taro Hramo kaj si lačhardo lače
barencar thaj ukrasurencar save e manuša dije e Devlese, a o
Isus vaćarda: **6** "Ka avol o đive tare sa kava so dičhen ni ka
ačhol ni bar po bar. Sa ka avol crdimo." **7** A e sikade pučlje le:
"Učitelju, kana ka avol gova? Save znakosa ka sikadol gova so
ka avol?" **8** A o Isus vaćarda lendže: "Aračhen tumen ma te
xoxaven tumen! Golese kaj but ka aven ane mingro alav i ka
phenen pese da si Mesija vaćarindoj: 'Avilo o vreme!' Ma pačan
an lende. **9** A kana šunen za ko maripe thaj pobune, ma daran.
Golese so sa gova trubul te avol, al o krajo ni ka avol sigate."
10 Tegani o Isus vaćarda lendže: "Ka maren pe e manuša e
manušencar thaj o carstvo po carstvo ka uštol. **11** Thaj i phuv
ka tresil pe, thaj ka avol bokhalipe thaj nasvalipe ke but thana ki
phuv. Ka aven bare znakura ko nebo savendar e manuša ka
pherdon dar. **12** A angleder sa golestar ka dolen tumen, thaj
ka traden tumen, thaj ka den tumen ke sudije e sinagogenđe
thaj ka phanden tumen ano phanglipe. Ka inđaren tumen angle
carura thaj angle vladara golese so sen me sikade. **13** A gova
ka avol tumenđe te bi vaćarena lendže mandar. **14** Ma daran so
ka phenen kana ka trubul te branin tumen. **15** Golese so ka dav
tumen lafura thaj mudrost savače nakašti te protivil pe nijekh
manuš. **16** A ka izden tumen i tumare dada, tumare deja thaj
phrala thaj tumare pašutne thaj amala. Nesave tumendar ka
mudaren. **17** Thaj savore ni ka manđen tumen golese so sen me
sikade. **18** Al o bal tumare šorestar ni ka perol. **19** Ako ni ačhon
te pačan an mande, ka avol tumen džuvdipe bizo meripe." **20** O
Isus vadži vaćarda: "A kana dičhen kaj o Jerusalim opkolimo e
vojskasa te džanen kaj avilo o vreme te avol pusto. **21** Tegani
e manuša save si tari Judeja nek našen ke bregura. Thaj e
manuša save si taro Jerusalim nek ikljen avral, thaj save si
avral ma te irin pe an leste. **22** Golese kaj gola đivesa ka avol e
Devlesi kazna, savasa ka pherdol sa okova so si pisimo ano
Sveto Lil. **23** Al pharo e khamnjenđe thaj kolenđe save den čuči
ane gola đivesa! Golese kaj ka avol baro bilačhipe ki phuv, thaj
bari holi pe kala manuša. **24** Von ka mudarden kalen manušen
e oštrone mačosa, thaj ka inđaren len ano phanglipe maškare
sa e manuša ki phuv. Thaj o Jerusalim ka uštaven e manuša
save ni džanen e Devlese sa dok ni načhol o vreme lengo." **25**

Vadži o Isus vaćarda: “Thaj ka aven e znakura ano kham thaj
ano čhon thaj ane čerenja, a ki phuv e manuša ni ka džanen so
te ćeren tari dar golese so o more ka šundol but thaj e talasura.
26 E manuša ka meren tari dar thaj taro ađućaripe so ka avol e
svetosa, golese kaj e neboso zuralipe ka tresil pe. **27** Tegani me,
o Čhavo e Manušeso, von ka dičhen man sar avav pe oblakura
e zuralimasa thaj ani bari slava. **28** A kana ka lol te avol gova,
ušten thaj vazden tumare šore, golese kaj tumaro Osloboditelji
avol tumende.” **29** Thaj o Isus vaćarda lendže i paramič: “Dičhen
pi smokva thaj sa e kašta. **30** Kana dičhen kaj ikljen e luluđa
lendže džanen kaj paše si o milaj. **31** Gijate tumen kana dičhen
kaj sa avol gija sar so phendem, džanen kaj si paše o carstvo e
Devleso. **32** Čače vaćarav tumenđe, kaj kaja generacija ni ka
načhol dok sa kava ni avol. **33** O nebo thaj i phuv ka načhen, a
mo lafi ni ka načhol.” **34** Pal gova o Isus vaćarda: “Al aračhen
tumen ma tumare ile te aven opteretime ano halanipe thaj
matipe thaj e brigencar kale svetose, thaj ma gova đive te resol
tumen tari jekh drom. **35** Golese so ka avol sar zamka pe sa
e manuša so živin pi kaja phuv. **36** Golese aven džungade
sa o vreme thaj molin tumen te bi šaj crdena tumen taro sa
o bilačhipe so akana avol, thaj te ačhen bizi lađ ano radujipe
angle mande, anglo Čhavo e Manušeso.” **37** O Isus svako đive
sikada ano Hram a i rat suta ko brego e Maslinako. **38** Thaj sa e
manuša avena sabalin ke leste te šunen le ano Hram.

22 Paše sasa e bare đivesa tare bikvasacoso mangro savo
akhardol Pasha. **2** Thaj e šorutne e sveštenikurenđe
thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono vaćarde maškar peste
sar te mudaren e Isuse, al darajle e manuša te na bunin pe.
3 Tegani o Sotona dija ano Juda Iskariotsko, savo sasa jekh
tare dešuduj apostolura. **4** Đelo thaj vaćarda e šorutnencar
e sveštenikurencar thaj e hramese zapovednikurencar sar ka
izdajil e Isuse. **5** Thaj von radujisajle, thaj vaćarde e Judase kaj
ka poćinen lese gova. **6** Thaj o Juda dija po lafi. Thaj vov rodija
šukar vreme te predol e Isuse dok ni sesa gothe but manuša. **7**
Thaj avilo o angluno đive e bikvasacose mangrengo, ke savo
trubuja te čhinol pe o pashalno bakroro, **8** o Isus vaćarda e
Petrese thaj e Jovanese: “Džan thaj ćeren amenđe Pasha te
šaj te xa.” **9** A von pučlje le: “Kaj manđe te ćera la?” **10** A o
Isus vaćarda: “Kana ka den ano foro, ka aračhen manuše savo
inđarol ano khoro paj. Džan pal leste ane savo čher vov džal, **11**
thaj pučen gole čherutne: ‘O učitelji pučol an savi soba šaj xal i
Pasha pe sikadencar?’ **12** Thaj vov ka sikavol tumenđe bari
upruni soba savi si postavimi. Gothe ćeren i Pasha.” **13** Thaj
o Jovane thaj o Petar đele ano foro i arakhlje sar so vaćarda
lendže o Isus, thaj gothe ćerde i Pasha. **14** Thaj kana avilo o
sato, o Isus bešlo ki sinija, pe dešudujen apostolurencar. **15** Thaj
vaćarda lendže: “But mangljem te xav kaja Pasha tumencar
angleder so ka avav mudardo. **16** Golese vaćarav tumenđe
kaj od akana ni ka xav i Pasha dok ni pherdol ano carstvo
e Devleso.” **17** Thaj lija o tahtaj e moljasa thaj dija hvala e
Devlese, thaj vaćarda: “Len thaj ulaven la maškare tumende. **18**
Vaćarav tumenđe, od akana ni ka pijav i mol sa dok ni avol o
carstvo e Devleso.” **19** Thaj lija o mangro, dija hvala, thaj phaglja
le thaj ulada e sikadenđe vaćarindoj: “Kava si o telo mingro
savo dol pe tumenđe. Kava ćeren te den tumen gođi mandar.”
20 A palo hajipe lija o tahtaj e moljasa thaj vaćarda: “Kava tahtaj
si mo rat, rat taro nevo savez savo čhordol tumenđe. **21** A
akh mo izdajniko bešol mancar kate ki sinija. **22** Thaj me o
Čhavo e Manušeso mora te merav sar so si phendo, al pharo e
manušese savo ka izdol man!” **23** Thaj e sikade lije maškar
peste te pučen pe ko bi ćerola gova lendar. **24** Thaj lije te ćeren
čingara maškare peste ko lendar bi avola em baro. **25** A o Isus
vaćarda lendže: “E carura tar kaja phuv gospodarin pe pire
manuša thaj isi len vlast pe lende. Von korkore pese vaćaren
kaj si ‘manuša save but den šukaripe’. **26** A tumen ma ćeren
gijate! Nego ko si tumendar em baro te avol em cikno, thaj savo
si vođa nek avol kova savo kandol. **27** Golese ko si embaro?
Kova savo bešol ko astali il savo kandol? Naj li kova savo bešol
ko astali? A me sem maškar tumende okova so kandol. **28** A
tumen sen gola save ačhile mancar ane mo bilačhipe. **29** Thaj
ačhavav tumenđe o carstvo sar mo Dad so ačhada manđe **30** te
xan thaj te pijen ko astali mingro ane mingro carstvo, thaj te
bešen ko tron thaj te sudin pe dešuduj plemenura e Izraelese.”
31 Thaj vaćarda o Isus: “Simone! Simone! Akh o Sotona manđol
te sejil tumen sar so sejil pe o điv. **32** A me molisaljem tuće ćo
pačaipe ma te ačhol. A tu kana ka iri tut ke mande, te zurave
će phralen!” **33** A o Petar vaćarda lese: “Gospod! Spremno
sem ano phanglipe thaj ano meripe tusa ka džav!” **34** A o
Isus vaćarda lese: “Vaćarav tuće, Petre! Avđive ni ka đilabol o
bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man.” **35** Thaj
vaćarda lendže: “Kana bičhaldem tumen bize kese parencar,
thaj bize traste thaj bizo pođipe, so naj sasa tumen?” A von
vaćarde lese: “Khanči.” **36** A o Isus vaćarda lendže: “A akana
kas isi kesa te lol la! Gijate i pi trasta! A kas naj mačo nek biknol
po fostano thaj nek ćinol pese. **37** Golese vaćarav tumenđe kaj
trubul te pherdol okova so ačhol ano Sveto Lil mandar: ‘Thaj
e manuša dikhlje le sar jekhe manuše lendar save phađen o
zakono.’ Golese sa so pisisade e prorokura mandar ka avol
sa čače.” **38** A von vaćarde lese: “Gospod! Akh isi amen duj
mačura.” A vov vaćarda lendže: “Šukar si!” **39** Thaj iklindoj
gothar, pal po adeti, đelo ko Maslinsko brego. A pale leste đele
e sikade lese. **40** Thaj kana resle o Isus vaćarda lendže: “Molin
tumen te ma peren ano iskušenje!” **41** Thaj crdijape lendar gaći
kobor šaj te čhudol pe bar, thaj pelo ke pe koča em molisajlo e
Devlese: **42** “Dade! Te mangljan le mandar te ma pijav tar kava
tahtaj e bilačhimaso. Al nek avol sar tu so manđe, a na sar
so me mangav.” **43** Teg sikadilo lese o meleko taro nebo thaj
zurada le. **44** A kana dolda le bari muka, but pozurale molisajlo,
a znoj leso sasa sar kaplje taro rat save perena ki phuv. **45**
Pali molitva uštilo thaj avilo ke pe sikade, thaj arakhlja len sar
soven taro pharipe kobor sasa lendže. **46** Thaj o Isus vaćarda
lendže: “Sose soven? Ušten, molin tumen e Devlese te ma
peren ano iskušenje!” **47** Thaj dok o Isus vaćarda, e manuša,
thaj o Juda, jekh tare dešuduj sikade, avena kare leste. Avilo
o Juda pašo Isus thaj čumidija le. **48** A o Isus vaćarda lese:
“Judo! Čumidimasa li izdaji man, e Čhave e Manušese?” **49** A
kana e sikade dikhlje so čerdol, vaćarde “Gospod! Te maramen
li? Isi amen mačura.” **50** Thaj čalada jekh tare sikade e sluga e
šorutnese e sveštenikurenđe, thaj čhinda leso desno kan. **51** A
o Isus vaćarda: “Mučhen len! Nek ćeren gova!” Thaj dolda leso

kan thaj sastarda le. **52** A o Isus vaćarda e manušenđe so avile
pale leste, e šorutne sveštenikurenđe, e zapovednikurenđe e
hramese thaj e phurederenđe: “Aviljen pal mande sar po čor
čhurencar thaj kaštencar te dolen ma! **53** Sose ni dolden ma dok
sema ano Hram? Svako đive sema tumencar odori. Al akana si
tumaro sato, kana i sila e kalimasi vladil.” **54** Kana dolde e Isuse,
inđarde le ke šorutne sveštenikoso čher. A o Petar odural đelo
pale lende. **55** A e stražara phabarde jag ani avlin, bešle savore
katane, thaj o Petar bešlo lencar. **56** Dikhlja le jekh sluškinja sar
bešol paši jag, thaj dikhlja nakar leste thaj vaćarda: “Kava sasa
lesa!” **57** A vov hohada vaćarindoj: “Džuvlije! Me ni pindžarav
le!” **58** Nekobor pale gova pindžarda le aver thaj vaćarda: “Tu
san jekh lendar!” A o Petar vaćarda: “Manušeja, naj sem.” **59**
Thaj kana nakhlo paše jekh sato nesavo manuš uporno vaćarda
taro Petar: “Čače thaj kava manuš sasa lesa. Galilejco si!” **60** A
o Petar vaćarda: “Manušeja! Ni džanav so tu phene!” Thaj sigate
dok vov vaćarda o bašno đilabija. **61** Thaj irisajlo o Gospod
thaj dikhlja e Petre, thaj o Petar dija pe gođi so vaćarda lese:
“Avđive ni ka đilabol o bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni
pindžare man.” **62** Thaj o Petar iklilo avral thaj zurale ruja. **63** A
e čuvara lije te maren e Isuse thaj te maren lesa muj. **64** Thaj
učharde lese jakha thaj marde le thaj pučlje le: “Prorokuji ko
čalada tut?” **65** Thaj but avera bilače buća vaćarde pe leste.
66 Thaj kana sasa sabalin, ćidije pe e narodna phuredera, thaj e
šorutne e sveštenikurenđe thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono.
Ande e Isuse angle bare manuša **67** vaćarindoj: “Tu li san o
Hristo? Vaćar amenđe.” A o Isus vaćarda lendže: “Ako i vaćarav
tumenđe, ni ka pačan ma. **68** Te pučljem tumen khanči, ni ka
vaćaren manđe. **69** Al od akana me, o Čhavo e Manušeso, ka
bešav ko časno than pašo Zuralo Dol.” **70** Savore vaćarde: “Tu
li san o Čhavo e Devleso?” A o Isus vaćarda lendže: “Korkore
vaćarden kaj sem me.” **71** A von vaćarde: “So trubul amen po
but dokazura? Golese kaj korkore amen šundam tare leso muj.”

23 Tegani sa e bare manuša e jevrejska uštile thaj inđarde
e Isuse ko Pilat, o rimsko upravniko. **2** Thaj lije te vaćaren
bilače e Isusestar: “Arakhljam le sar xoxavol amare manušen,
thaj ni dol te poćinen o porezi e carose, a pese vaćarol kaj
si o Hristo, caro.” **3** A o Pilat pučlja le: “Tu li san o caro e
Jevrejengo?” A o Isus irindoj vaćarda lese: “Gija si sar so tu
vaćare.” **4** A o Pilat vaćarda e šorutne sveštenikurenđe thaj e
manušenđe: “Me ni arakhav nisavo banđipe ane kava manuš.”
5 A von dije zori vaćarindoj: “Vov pire sikaimasa e manušen
bunil ki sa i phuv e jevrejenđi. Počnisada ki Galileja thaj avilo
sa dži kate ano Jerusalim!” **6** Thaj kana šunda o Pilat, pučlja:
“Vov li si tari Galileja?” **7** Thaj kana šunda o Pilat kaj si o Isus
tari Galileja bičhalda le ko Irod, golese so o Irod vladisada ani
Galileja. A vov sasa an gola đivesa ano Jerusalim. **8** Kana
dikhlja o Irod e Isuse sasa but radujimo, golese kaj odavno
manglja te dičhol le, golese kaj but šunda lestar, thaj dija gođi
kaj o Isus ka ćerol nesavo čudo angle leste. **9** Thaj o Irod pučlja
baše but buća, a o Isus khanči ni vaćarda lese. **10** A e šorutne e
sveštenikurenđe thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono ačhile, thaj
baro bilačhipe vaćarde lestar. **11** A o Irod thaj lese vojnikura
ladžarde le thaj asaje e Isusese, urade le ano carsko fostano,
thaj bičhalda le palal ko Pilat. **12** Thaj ane gova đive mirisajle o
Pilat thaj o Irodo maškare peste, a angleder golestar sesa ane
čingara. **13** A o Pilat čidija e šorutnen e sveštenikurenđe thaj
e barutnen thaj e manušen thaj **14** vaćarda: “Anden manđe
kale manuše thaj phenen kaj e manušen bunil. Ake me angle
tumende pučljem le, thaj ni arakhav ni jekh banđipe so tumen
čhuven pe leste. **15** A i o Irod ni arakhlja banđipe pe leste,
golese bičhalda le palal amende, thaj akh khanči ni ćerda te
mudardol. **16** Golese ka šibi le thaj ka mukha le.” **18** A e manuša
sa dije vika vaćarindoj: “Le kale a muk amenđe e Varava!” **19** (O
Varnava sasa čhudimo ano phanglipe golese so ćerda pobuna
ano Jerusalem thaj mudarda nekas.) **20** A o Pilat vadži jekh
drom vaćarda kaj bi vov mučhola e Isuse. **21** A von dije vika:
“Čhu le ko krsto, čhu le ko krsto!” **22** Thaj o Pilat trito drom
vaćarda: “Savo bilačhipe vov ćerda? Me khanči ni dikhav sose
bi mudardol, gija ka šibiv le thaj ka mukhav le.” **23** A e manuša
ni ačhile te vazden po glaso thaj manglje te čhuven e Isuse ko
krsto. I lenđi vika sasa po zurali thaj po zurali. **24** Thaj golese o
Pilat vaćarda te avol sar so e manuša manđen. **25** Thaj mukhlja
e Varnava, savo sasa ano phanglipe paši pobuna thaj pašo
mudaripe, a e Isuse dija lendže sar so manglje. **26** Thaj kana
inđarde e vojnikura e Isuse, dolde nesave Simone tari Kirina
savo avola taro polje, thaj čhute pe leste o krsto te phiravol
le palo Isus. **27** A palo Isus đele pherdo manuša, thaj džuvlja
save ruje thaj žalisade le. **28** A o Isus okrenisajlo premal lende
thaj vaćarda: “Čhejalen taro Jerusalim! Ma roven pale mande.
Roven pale tumende thaj pale tumare čhave. **29** Golese dikh,
aven e đivesa ane save ka vaćaren: ‘Blagoslovime kola džuvlja
save našti bijanen, thaj e vođa save ni bijande, thaj e čučenđe
save ni dije čuči!’ **30** Tegani ka vaćaren e planinenđe: ‘Peren pe
amende!’, thaj e bregurenđe: ‘Učharen amen!’ **31** Golese kaj
ako akana ćerol pe kava e zelenone kaštesa, so ka avol e šuče
kaštesa?” **32** Inđarde duje bilače manušen katane e Isusesa te
aven mudare. **33** Thaj kana avile ke kova than savo akhardola
kokalo e šoreso, gothe čhute ko krsto e Isuse thaj e duje bilače
manušen, jekhe tari desno rig e Isusesi a avere ki levo rig. **34** A
o Isus vaćarda: “Dade! Oprosti lendže, golese kaj ni džanen
so ćeren.” Thaj e vojnikura čhudije o kocka thaj ulade maškar
peste leso fostano. **35** But manuša ačhile thaj dikhlje sa gova, a
e barutne marde muj thaj vaćarde: “Averen spasisada, so ni
spasil korkoro pes akana, te si vov o Hristo, birimo e Devleso.”
36 A e vojnikura marde muj lesa, thaj avile paše leste thaj dije le
šut. **37** Thaj vaćarde e Isusese: “Te san tu caro e Judejako,
spasi korkoro tut.” **38** A sasa pe leste upre pisimo kala lafura:
“Kava si caro e Jevrejengo.” **39** A jekh tare bilače manuša so
sesa ko krsto e Isusesa marda muj thaj vaćarda lese: “Te san tu
o Hristo spasi tut thaj amen!” **40** A o dujto ko krsto so sasa
dija vika pe leste thaj vaćarda: “Tu li ni dara taro Dol? Kana
san i tu korkoro gija osudimo? **41** Amen sam čače osudime,
golese sam kate amare bućenđe, a vov nisavo greh ni ćerda.”
42 Thaj vaćarda e Isusese: “Isuse, detu gođi pe mande thaj av
manđe milostivno kana ka vladi sar caro.” **43** Thaj vaćarda lese
o Isus: “Čače vaćarav tuće: avđive ka ave mancar ano raj.” **44** A
sasa popodne kana peli i rat ki sa i phuv dži ke trin popodne,
45 golese so kalilo o kham. A i hramsko fironga pharadili ke

opaš. **46** Thaj o Isus dija vika ande sa o glaso: “Dade! Ane ćire
vasta mukhav mo duxo.” Thaj gole lafurencar mulo. **47** A kana
dikhlja o kapetano so sasa, lija te hvalil e Devle thaj vaćarda:
“Čače kava manuš sasa čačukano pobožno manuš!” **48** Thaj
sa e manuša save ćidije pe te dičhen kava, kana dikhlje so
sasa, irisajle thaj mardepe ane pire kolina tari žal. **49** A kola so
džanglje e Isuse thaj e džuvlja so avile lesa tari Galileja ačhile
po dur thaj dikhlje kava. **50** Sasa jekh manuš palo alav Josif,
savo sasa jekh tare bare manuša e jevrejenđe. Sasa šukar
manuš thaj čače pobožno **51** tari Arimateja, foro e Judejako.
Vov ni složisajlo golesa so ćerde e Isusese, thaj ađućarda o
carstvo e Devleso. **52** Đelo ko Pilat thaj rodije o telo e Isuseso.
53 Thaj o Josif uljarda e Isuseso telo taro krsto thaj pačarda le
čaršafesa, thaj čhuta le ano limori savo sasa hundo ano bar,
ane savo khoni naj sasa čuto. **54** Ćerda gova jekh đive anglo
savato, a o savato lija te ikljol. **55** A e džuvlja save avile e
Isusesa andari Galileja, đele palo Josif i dikhlje o limori i sar
čhute e Isuseso telo. **56** Irisajle čhere te ćeren o miris thaj so te
mačhen e Isuseso telo. Kana sa ćerde, već avilo o savato i
naštine ćeren khančhi gova đive pale Mojsijaso zakono.

24 Ko angluno đive palo savato, rano sabalin avile e džuvlja
ko limori, thaj ande mirisura save ćerde **2** thaj arakhlje
o bar crdimo taro limori. **3** Dije andre thaj ni arakhlje o telo e
Gospodeso e Isuseso. **4** Thaj dok pučlje pe so sasa gova,
dikh, duj manuša ačhile angle lende ane sjajna fostanura. **5**
E džuvlja but darajle thaj perade pe šore tele nakari phuv.
Thaj e duj manuša pučlje e džuvljen: “Sose roden e džuvde
maškar e mule? **6** Naj kate. Uštilo tare mule! Den tumen gođi so
vaćarda tumenđe dok vadži sasa ani Galileja: **7** ‘Me o Čhavo
e Manušeso trubul te avav dindo ane vasta e manušenđe e
grešnonenđe thaj ka čhuven ma ko krsto thaj trito đive ka uštav.’”
8 Thaj dije pe gođi so vaćarda lendže o Isus. **9** Thaj irisajle taro
limori thaj vaćarde sa e dešujekhe apostolurenđe thaj savorenđe
averenđe. **10** A gola džuvlja sesa i Marija taro foro Magdala, i
Jovana, i Marija e Jakovesi dej thaj avera save vaćarde kava e
apostolurenđe. **11** Thaj e apostolurenđe kala lafura sesa sar
xoxaipe thaj ni pačaje e džuvljenđe. **12** Al o Petar uštilo thaj
prastaja ko limori. Kana telilo, dikhlja samo o čaršafi savo ačhilo,
thaj đelo thaj čudisajlo ane peste so sasa gova. **13** Ane gova
đive duj e Isusese sikade đele ano gav savo akhardola Emaus
thaj vov sasa dur taro Jerusalim dešujekh kilometra. **14** Thaj
phirindoj vaćarde maškar peste sa okova so sasa. **15** Thaj dok
vaćarde maškar peste thaj pučlje khanči jekh avere, korkoro o
Isus avilo paše lende, thaj đelo lencar. **16** Al lendže jakhenđe ni
sasa mukhlo te pindžaren le. **17** A o Isus pučlja len: “Sostar
gova vaćaren maškar tumende phirindoj?” Ačhile i tužnisajle. **18**
A jekh ko alav o Kleopa, vaćarda e Isusese: “Tu li san jedino
abandžija ano Jerusalim savo ni šunda so sasa kala đivesa
odori?” **19** Thaj o Isus pučlja len: “So sasa gova?” Thaj von
phende lese: “Gova so ćerdilo e Isusesa taro Nazaret. Vov
sasa zuralo proroko ano vaćaripe thaj ano ćeripe anglo Dol thaj
angle manuša. **20** Amare šorutne sveštenikura thaj amare avera
vladara dije le te avol osudimo ko meripe thaj čhute le ko krsto.
21 Amen nadisajljam kaj vov ka ikalol o Izrael. Ake trito đive sar
sasa sa gova. **22** Thaj bunisade amen nesave džuvlja maškar
amende. Save sesa sabalje ko limori, **23** al ni arakhlje e Isuseso
telo odori. Avile thaj phende amenđe kaj dikhlje e melekuren
save phende lendže kaj si o Isus džuvdo. **24** Tegani nesave
amendar đele ko limori thaj dikhlje kaj si o limori čučo, sar so
vaćarde e džuvlja, al ni dikhlje e Isuse.” **25** A o Isus vaćarda
lendže: “O bigođače manušalen! Pharo tumenđe te pačan so
vaćarde e prorokura ano Sveto Lil! **26** Ni li von vaćarde kaj
o Hristos ka načhol sa gova bilačhipe angleder so o Dol ka
proslavil le?” **27** Thaj lija te objasnil lendže o Isus sosi pisimo
taro Hrist, so pisada o Mojsije thaj sa e prorokura ano Sveto
Lil. **28** Thaj kana avile pašo gav ane savo đele, o Isus ćerda
pe kaj manđol te džal po dur lendar. **29** Thaj von ačhade le
vaćarindoj: “Ač amencar! Nakhlo o đive, thaj i rat lija te perol!”
Ačhilo thaj dija lencar ano čher. **30** Thaj kana sasa lencar ko
astali, o Isus lija o mangro, blagoslovisada le thaj phaglja le
thaj dija len. **31** Tegani lendže jakha putajle, thaj pindžarde le.
Thaj sigate hasajlo. **32** Thaj von vaćarde jekh averese: “Ni li
phabile amare ile kana o Isus phirindoj vaćarda amenđe ko
drom thaj kana objasnisada amenđe o Sveto Lil?” **33** Thaj uštile
ane gova sato thaj irisajle ano Jerusalim. Arakhlje e dešujekhen
apostoluren sar bešen savore thaj save sesa lencar. **34** Thaj e
dešujekh sikade vaćarde lendže: “Čače uštilo o Gospod, thaj
sikada pe e Simonese!” **35** Thaj kala duj sikade so sesa ko
drom pašo Emaus vaćarde so sasa, thaj sar pindžarde e Isuse
kana phaglja o mangro. **36** A kana von gova vaćarde, o Isus
tar jekh drom ačhilo maškare lende thaj vaćarda lendže: “Mir
tumenđe.” **37** A von darajle thaj sesa bunime golese kaj dije
gođi kaj dičhen duxo. **38** Thaj vaćarda lendže: “Sose daran?
Thaj sose ni pačan? **39** Dičhen me vasta thaj me pingre! Me
sem gova! Dolen man thaj ka dičhen! Golese kaj e duxo naj
telo thaj kokala sar so dičhen man isi!” **40** Thaj dok vaćarola
sa gova sikada pe vasta thaj pe pingre save sesa kovime ko
krsto. **41** Sesa gija začudime em radosna kaj naštine pačan thaj
pučlja len: “Isi li tumen khanči xamase?” **42** A von dije le kotor
peće mače. **43** Thaj lija o Isus em xalja angle lende. **44** Thaj
vaćarda lendže: “Kava si okova sostar vaćardem tumenđe kana
sema tumencar, kaj trubul te avol sa so pisime mandar ano
zakono e Mojsijaso thaj ane Lila save pisade e prorokura thaj
ane psalmura.” **45** Tegani putarda lendže jakha te haljaren o
Sveto Lil. **46** Thaj vaćarda lendže: “Gija si pisimo ano Sveto
Lil, kaj trubul o Hristos te mudardol thaj te uštol tare mule ko
trito đive. **47** Thaj an leso alav ka vaćarol pe sa e manušenđe,
počnindoj taro Jerusalim, kaj trubul te pokajin pe te bi o Dol
oprostila lendže grehura. **48** A tumen sen kola save dikhlje sa
kava so sasa. **49** Thaj dikh, me ka bičhalav o Sveto Duxo pe
tumende sar mo Dad so obećisada. A tumen ačhen ano foro ko
Jerusalim sa dok o Dol ni bičhalol pe tumende pi zor!” **50** Thaj o
Isus inđarda len dži ko gav i Vitanija. Gothe vazdija pe vasta
thaj blagoslovisada len. **51** Thaj sar blagoslovisada len lija te
crdol pe lendar, thaj lija te uštol ko nebo. **52** Thaj von pele ke
pire koča anglo Isus, tegani irisajle ano Jerusalim radosna. **53**
Thaj sesa stalno ano Hram thaj slavisade e Devle. Amin.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Gurbet at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Gurbet at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Strongs: g12
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios

Language: Koine Greek
Speech: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Strongs: g126
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek
Speech: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Strongs: g165
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek
Speech: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Strongs: g166
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Strongs: g1067
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Strongs: g86
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Strongs: g3041 g4442
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol
Language: Hebrew
Speech: proper noun, place
Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses
Strongs: h7585
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō
Language: Koine Greek
Speech: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Strongs: g5020
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Gurbet-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

aïdios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16
Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23
1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful?			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we?			**When are we?**						
			Innocence		Fallen				Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
		Imprisoned		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 20:13 Thalaasa	
		First Beast						Revelation 19:20 Lake of Fire	
		False Prophet							
		Satan						Revelation 20:2 Abyss	
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Prepared for the Devil and his Angels

Gurbet at AionianBible.org/Lake-of-Fire

The Aionian Bible shows the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"
Matthew 28:19